

Revisjon av forvaltningsplan for rovvilt i Nordland – Fylkesmannens merknadsbehandling og anbefaling til nemnda

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i Nordland vedtar å sende vedlagte forslag til forvaltningsplan for rovvilt i Nordland til Miljødirektoratet til uttalelse, jf. rovviltforskriften § 6,
Forvaltningsområde for bjørn legges til - alternativ 1 Indre Salten - alternativ 2 indre Sør-Helgeland.
Forvaltningsområde for jerv skal være – alternativ 1 (største) – alternativ 2 (minste).

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	1
2. Overordnede vurderinger og nasjonale rammevilkår.....	2
3. Fylkesmannens forslag til endringer av planforslaget.....	6
4. Fylkesmannens vurdering av forslag fra deler av Arbeidsutvalget (AU)	10
5. Oppsummering og vurdering av mottatte høringsinnspill	14
6. Liste over mottatte innspill	33

1. Innledning

Rovviltnemndas vedtak den 19.10.2016, sak 20/2016:

1. Rovviltnemnda vedtar å sende Fylkesmannens forslag til revidert forvaltningsplan på høring. Høringsfristen settes til 30. november 2016.
2. Arbeidsutvalgets forslag vedlegges. Høringspartene gjøres oppmerksom på at det er prinsipielle forskjeller mellom Fylkesmannens forslag og Arbeidsutvalgets forslag, særlig knyttet til sonering.
3. Det bes særskilt om tilbakemelding på forslag til prioritert område for bjørn, der Fylkesmannen foreslår et område i Salten, mens Arbeidsutvalget foreslår et område på Helgeland.

Fylkesmannens planforslag og arbeidsutvalgets forslag ble sendt ut 30.10.2016. Høringsfristen var 30.11.2016.

Det er kommet inn 86 innspill i høringsperioden. De aller fleste fra beitenæringene, grunneierlag og kommuner. Vi registrerer at nesten halvparten av innspillene kommer fra Saltdal. Samtlige innspill er publisert i fulltekst på følgende nettside: <https://www.fylkesmannen.no/Nordland/Miljo-og-klima/Rovvilt/Rovviltnemnda-i-Nordland1/Revisjon-av-forvaltningsplan-for-rovvilt-i-Nordland/>. Alle innspillene er listet opp nederst i dette dokumentet (kapittel 6).

Fylkesmannen har vurdert samtlige mottatte innspill. Vi har også vurdert AUs forslag til soneinndeling og forvaltningsprinsipper. I det følgende redegjør vi for vår vurdering av mottatte innspill og kommer med anbefalinger om endring av forslag til forvaltningsplan.

2. Overordnede vurderinger og nasjonale rammevilkår

Gjeldende lovverk og nasjonale føringer avgjør handlingsrommet for forvaltningsplanen. I det følgende har vi utdypet de mest sentrale punktene sett i lys av mottatte innspill.

2.1 Rovviltforskriftas bestemmelser om forvaltningsplaner

Rovviltnemndas oppdrag om å utarbeide en regional forvaltningsplan følger av rovviltforskrifta § 6, hvor det framgår at:

«Rovviltnemnden skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt. I forvaltningsplanen skal det etableres en geografisk differensiert forvaltning i regionen, jf. forskriften § 1. Forvaltningsplanen skal vise hvordan rovviltnemnden vil prioritere midler til forebyggende og konfliktdependente tiltak innenfor regionen i tråd med prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Planen skal også gi anbefalinger om bruken av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler innenfor regionen for å bidra til en samordnet virkemiddelbruk og reduserte tap og konflikter.

Rovviltnemnden skal ha nær kontakt med kommuner og organisasjoner innenfor regionen ved utformingen av forvaltningsplanen. Planen skal sendes Miljødirektoratet til uttalelse før den vedtas av rovviltnemnden.»

I § 6 er det henvist til formålsparagrafen i rovviltforskrifta:

«§ 1. Formål. Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

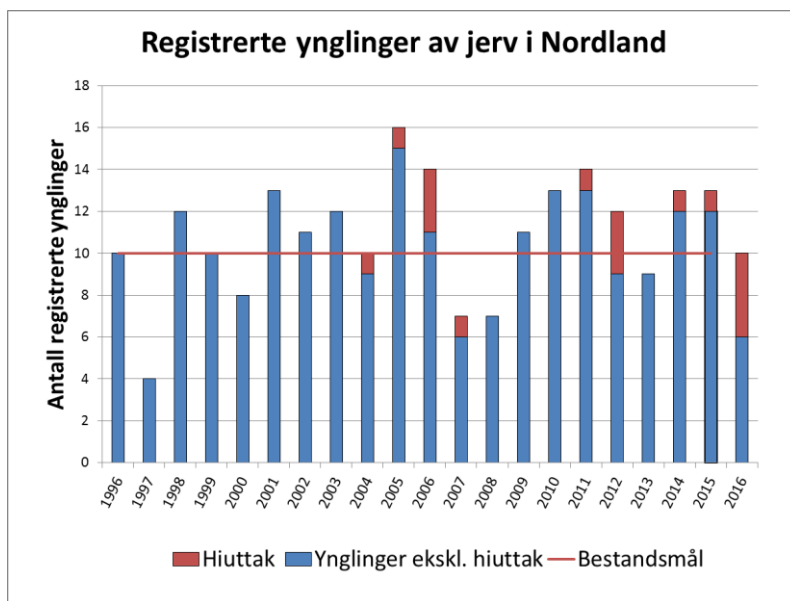
Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

2.2 Bestandsmålene for rovviltartene

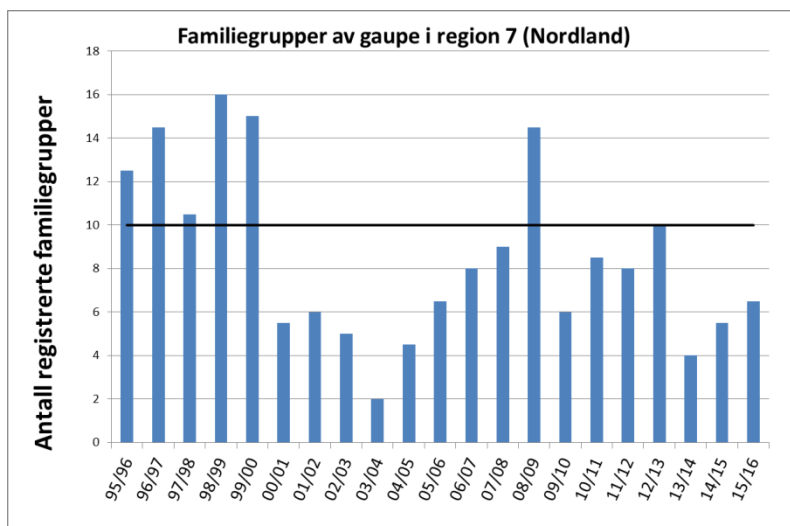
Rammevilkårene for rovviltbestandene er konkretisert i nasjonale og regionale bestandsmål fastsatt av hhv. Stortinget og Klima- og miljødepartementet (KLD), jf. rovviltforskrifta § 3 og 4. For Nordland gjelder følgende bestandsmål:

*«§ 4. Forvaltningsregioner og nasjonale bestandsmål for regionene
g) Region 7 - Nordland: 10 årlige ynglinger av gaupe, 10 årlige ynglinger av jerv og 1 årlig yngling av bjørn.»*

Ser man på registrerte bestander av jerv og gaupe i Nordland de siste 20 årene, har vi ligget om lag på bestandsmålet, jf. figur 1 og 2. For jerv har bestanden ligget noe mer over enn under bestandsmålet, og motsatt for gaupe. Det betyr at en ny forvaltningsplan for rovvilt *ikke* legger opp til at det skal være mer jerv og gaupe fylket i framtida, i motsetning til hva mange høringsinstanser skriver. En geografisk differensiert forvaltning innebærer kun en styring av hvor i fylket det skal legges til rette for å oppnå bestandsmålet, og hvor i fylket man ikke har mål om ynglinger av disse artene. For bjørn er situasjonen en annen. Det regionale bestandsmålet tilsier at bjørnebestanden i fylket må øke siden vi per i dag ikke har oppnådd bestandsmålet.

Figur 1. Antall ynglinger av jerv registrert i Nordland i perioden 1996-2016. Hiuttak er markert med rød farge. Kilde: Rovbase.

Figur 2. Antall familiegrupper av gaupe registrert i Nordland i perioden 1995-2016. Kilde: Rovbase.

Flere høringsinstanser tar til orde for at bestandsmålene for rovvilt i Nordland må nedjusteres. Klima- og miljødepartementet (KLD) er i gang med en evaluering av den regionale rovviltforvaltninga, der fordelingen av det nasjonale bestandsmålet for rovvilt mellom ulike forvaltningsregioner er et sentralt tema. Rovviltnemnda og Fylkesmannen i Nordland er begge høringsparter i denne evalueringen, og vil komme med innspill og anbefalinger til KLD i forbindelse med denne prosessen. Ved fastsetting av bestandsmål for rovvilt må det etter Fylkesmannens oppfatning gjøres en vurdering av statens folkerettslige forpliktelser for den samiske reindriften. Reduksjon av bestandsmål er imidlertid noe som ligger utenfor rammene for arbeidet med forvaltningsplanen, og forslaget må derfor utformes med utgangspunkt i dagens bestandsmål.

2.3 Bestandsregistrering

Flere etterlyser bedre bestandsregistrering av rovvilt, og da særlig gaupe. Forvaltningsplanen styrer ikke hvordan rovviltartene overvåkes. Vi viser imidlertid til at Rovviltnemnda har satt fokus på dette temaet og arbeider for økt innsats i gauperegistreringa.

Alle de store rovdyrene inngår i nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. Det overordnede ansvaret for dette ligger hos Miljødirektoratet. Ansvaret for formidling, drift og utvikling av

overvåkingsprogrammet er lagt til Rovdata, en enhet under Norsk Institutt for naturforskning (NINA). Rovdata presenterer resultatene fra det nasjonale overvåkingsprogrammet i årlige rapporter. Metodikk, datagrunnlag og resultater er offentlig tilgjengelig, og ligger på <http://www.rovdata.no/>.

2.4 Tydelig soneforvaltning

Klima- og miljødepartementet (KLD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD) har gjennom flere brev stilt klare forventninger om at det må gjøres betydelige endringer i arealsoneringen i Nordland, hvor hensyn til rovdyrenes biologi, utbredelsesområde og hvor det finnes gode leveområder for de ulike artene, må vektlegges ved prioritering av yngleområder. Departementene peker på at sonene for både de ulike rovviltartene og for beitenæringene må bli mer sammenhengende, og ikke fragmenterte som i gjeldende plan. Nordland er den eneste rovviltregionen som ikke har vedtatt en soneinndeling med store, sammenhengende arealer.

2.5 Rovvilt vs. beitenæring

En rekke høringsinstanser peker på at beitenæringenes interesser i for liten grad er ivaretatt. Uttalelsene går i hovedsak på at prioriterte områder for rovdyr må bli betydelig mindre, og i mye mindre grad berøre beiteområder for sau og/eller rein. Videre fremholdes det at beiteinteressene i Nordland er så viktige at det ikke er plass til de bestandsstørrelsene av rovvilt som planen legger opp til.

Fylkesmannen er enig i at Nordland er et viktig beitefylke, noe bl.a. beitegranskninger og slaktevekter for både sau og tamrein bekrefter. Vi har forståelse for at beitenæringene ønsker å bli minst mulig berørt av rovvilt. Det er også Fylkesmannens mål at tap til rovvilt skal reduseres så langt som mulig. Likevel må arbeidet med forvaltningsplanen skje innenfor de nasjonale rammene for rovviltforvaltningen. Det ligger tydelige føringer i lovverk og fra departementene om at forvaltningsplanen må utformes slik at det er sannsynlig at man oppnår bestandsmålene for rovvilt, og at dette skal gjøres gjennom en tydelig soneforvaltning.

Flere mener at planforslaget ikke er i tråd med den todelte målsettinga, som innebærer at det skal sikres bærekraftige rovviltbestander og en fortsatt aktiv og allsidig bruk av utmarksressursene og levende lokalsamfunn. Viktigheten av beitenæringene, både på kysten og i innlandet, og reindriftas behov for ulike årstidsbeiter sammen med bestandsmålene for rovviltartene og kunnskap om rovdyrenes arealbruk, gjør oppfyllelsen av den todelte målsettingen særlig krevende i Nordland. I arbeidet med revidert forvaltningsplan har Fylkesmannen, innenfor de nasjonale rammene for rovviltforvaltningen, lagt stor vekt på å ivareta både rovvilt og beitedyr, i tråd med den todelte målsettingen. Ved fastsetting av forvaltningssoner og tilhørende forvaltningsprinsipper har vi lagt stor vekt på både hensynet til de ulike rovviltartene og hensyn til sau og rein. For jerv og bjørn er forvaltningssonene avgrenset i størrelse, for så langt som mulig å unngå hele eller sentrale deler av kalvingsland for reindrifta og sentrale saubeiteområder. For gaupe er det lagt stor vekt på å fordele gaupebestanden mest mulig, slik at byrden for den enkelte beitebruker ikke blir for stor. Vi viser for øvrig til vedlegget «Nasjonal politikk og rammevilkår», hvor den todelte målsettinga er nærmere beskrevet.

Flere lokale høringsinstanser fra beitenæringene peker på at bestandsmålene må oppfylles andre steder enn i deres beiteområder. Uten klare faglige argumenter som underbygger dette, gir slike innspill liten nytte i arbeidet med en tydelig sonering.

2.6 Dyrevelferd

Forvaltningsmyndigheten etter dyrevelferdsloven med forskrifter ligger hos Mattilsynet. Mattilsynet er en viktig samarbeidspartner for rovviltmyndighetene, både i enkeltsaker og i mer langsiktig og overordna arbeid. Mattilsynet møter fast i Rovviltnemndas møter som observatør, og det er etablert faste møtepunkter mellom Mattilsynet og Fylkesmannen. På et møte mellom Mattilsynet og Fylkesmannen 06.12.16 ble siste beitesesong for sau og siste driftsår i reindrifta evaluert. Områder hvor det er ønskelig med oppfølging og samarbeid for bedring av dyrevelferd ble diskutert. Målet er å følge opp minst en felles tilsynssak per år for reindrift og en per år for andre beitenæringer. Mattilsynet og Fylkesmannen skal samarbeide om oppfølgingen. Fylkesmannen ønsker at dette samarbeidet skal utvikles, slik at dyrevelferd for beitedyr blir en integrert del av det tverrfaglige samarbeidet. Fylkesmannen er åpen for at beitebrukere og fylkeslag/organisasjoner kan komme med innspill til hvordan dette kan gjennomføres i de ulike næringene, og hvordan brukerne kan involveres.

Det er et mål at tap av beitedyr til rovvilt skal reduseres så langt som mulig. I tillegg til dyreeiers driftsmessige- og økonomiske interesser, vil reduserte tap også være viktig for å redusere lidelse hos beitedyrene. Hensynet til dyrevelferd er vektlagt i arbeidet som en del av den todeltede målsettinga, hvor det både skal tas hensyn til rovvilt og beitedyr. For jerv og bjørn legges det opp til en tydelig arealdifferensiering, med en aktiv forvaltning av rovvilt utenfor forvaltningsområdene og tydelig prioritering av FKT-midler innenfor forvaltningsområdene. Målet er at dette skal bidra til lavere tap og bedre forutsigbarhet. Det er imidlertid ikke mulig å unngå at flere viktige beiteområder eller kalvingsland havner i eller i umiddelbar nærhet til prioriterte områder for bjørn eller jerv. Rovdyrenes biologi kan ikke endres i en forvaltningsplan. Derfor vurderer Fylkesmannen at det er riktig med en forvaltning hvor det er handlingsrom til uttak av jerv i de mest belastede områdene, også innenfor rovviltsonene. Planen legger ikke opp til at beitenæring skal avvikles innenfor prioriterte rovdryrområder, men det ligger forventninger om at dyreeiere i slike områder må tilpasse seg forekomsten av rovvilt i områdene.

Vi er enig med Mattilsynet i at et byrdefordelingsprinsipp for gaupe ikke vil innebære lavere tap, men kun at byrden spres på flere. Det betyr at det ikke bidrar til en bedring av dyrevelferden. Med dagens kunnskap om gaupenes arealbruk kan vi imidlertid ikke se at det er mulig å skille gaupe og beitedyr i Nordland. Det viktigste tiltaket for å begrense tapene til gaupe er å forvalte gaupebestanden slik at den ikke kommer over bestandsmålet.

2.7 Utredning

Flere høstingsinstanser etterlyser bedre utredninger av dyrevelferdsmessige, økonomiske og juridiske konsekvenser. Fylkesmannen tar utgangspunkt i at forvaltningsplanen skal følge opp Stortingets rovviltforlik. Planen utformer ikke en ny rovviltpolitikk overfor beitenæringene i Nordland og oppretter ikke nye nasjonale rovviltpolitiske standarder. Av den grunn har Fylkesmannen ikke utredet slike overordnede forhold nærmere.

Vi vil også vise til at forvaltningsplanen ikke legger opp til at det skal være mer rovvilt i fylket enn hva bestandsmålene fastslår. Målet med forslaget til ny forvaltningsplan er, i tillegg til at den skal gi mulighet for å oppfylle bestandsmålene, at den skal fordele byrdene ved rovviltbelastningen på en bedre måte, og gi en mer forutsigbar forvaltning. Med unntak for bjørn mener vi at de foreslåtte soneringsendringer vil ha begrenset virkning på rovviltbelastningen i regionen sett under ett.

3. Fylkesmannens forslag til endringer av planforslaget

Dette kapitlet gjennomgår Fylkesmannens forslag til endringer av forvaltningsplanforslaget. Høringsinnspill og vurderinger som ligger til grunn for disse endringsforslagene blir nærmere gjennomgått i kapittel 4 og 5.

3.1 Prioriterte beiteområder

Noen høringsinnspill etterspør kart med prioriterte beiteområder. Fylkesmannen har valgt å ikke lage kart for dette. Rovviltbestandene skal oppnås innenfor prioriterte områder til de ulike artene. Utenfor disse er beitedyr prioritert framfor aktuell rovviltart. Alt areal utenfor for eksempel prioritert område for jerv, skal da anses som prioritert beiteområde i forhold til jerv.

For å tydeliggjøre hvilke områder som er prioriterte beiteområder, foreslår vi et nytt generelt forvaltningsprinsipp i kapittel 2.2 i forvaltningsplanforslaget:

2.2.3 Prioriterte beiteområder: Alle områder som ligger utenfor forvaltningsområde for respektive rovviltart, skal anses som prioritert beiteområde sett i forhold til denne arten.

3.2 Jerv

Tilbakemeldingene på forvaltning av jerv er noe varierte. De fleste som omtaler jerv mener forvaltningsområde for jerv ikke bør utvides, og flere av disse støtter AUs forslag. Flere mener FMs forslag berører for mange beiteområder. Verneorganisasjonene anbefaler Fylkesmannens største forslag til jervesone (jerv1). De fleste andre som støtter FMs forslag, peker på det minste alternativet (jerv2).

Som Fylkesmannen påpeker i kapittel 2.2 om bestandsmålene for rovviltartene, legger ny forvaltningsplan ikke opp til en økning i jervebestanden, uansett hvilket sonealternativ som velges. Et større areal i jervesona gir etter Fylkesmannens vurdering bedre fleksibilitet i forvaltninga. Det vil bli større mulighet for fordeling av ynglinger, og for målretta uttak av ynglinger som er problematiske for beitenæringene. Bestandsmålet for jerv ligger fast (bestandsmålet for Nordland er 10 jerveynglinger - ikke mer), og forvaltningsprinsippene fastslår at jervebestanden skal forvaltes aktivt også innenfor jervesona. Fylkesmannen fremmer forslag om to alternative forvaltningsområder for jerv – jerv1 (største alternativ) og jerv2 (minste alternativ). Vi vurderer at jerv1 er det beste alternativet, da det gir en større grad av byrdefordeling og økt mulighet til uttak innenfor jerveområdet, for å hjelpe de som har beiteområder der.

Vi foreslår følgende tillegg til forvaltningsprinsipp 2.3.1 om byrdefordeling, for å konkretisere forskjellen på store og små reinbeitedistrikt i denne sammenhengen:

2.3.1 Andre avsnitt:

Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije.»

Etter innspill fra Ballangen Sau og Geit har vi valgt å flytte grensa for jervesona noe lengre øst i Ballangen, for å få bedre buffer mot saubeiteområder.

3.3 Gaupe

Flere innspill er negative til Fylkesmannens forslag, og mener at det ikke er nødvendig å utvide forvaltningsområdet for gaupe. Vi viser i den sammenhengen til at hovedfokuset i den reviderte

forvaltningsplanen er å få etablert en mer forutsigbar og tydelig soneforvaltning. Da er dagens fragmenterte gaupesoner lite egnet. Vi vurderer at det for gaupe ikke er noen andre løsninger enn et byrdefordelingsprinsipp hvor gaupebestanden kan fordeles over store områder.

Fylkesmannen registrerer at mange fra beitenæringene anbefaler AUs forslag til forvaltning av gaupe. Både vårt opprinnelige forslag og AUs forslag har byrdefordeling som hovedprinsipp. Uansett hvordan man velger å forvalte gaupa i Nordland, må det gjøres innenfor de vedtatte bestandsmålene. Det betyr at det ikke er veldig stor forskjell mellom disse to forslagene. En byrdefordeling helt ut til kysten på fastlandet gir en mindre tydelig soneforvaltning i en del viktige vinterbeiteområder for reindrifta, men samtidig fordeles man byrden på større områder og flere beitebrukere.

Som følge av mottatte innspill, foreslår Fylkesmannen en justering av forvaltningsplanforslaget for gaupe. Vi foreslår at bestandsmålet kan oppnås på hele fastlandet i Nordland. Vi vurderer at de vedtatte bestandsmålene for Nordland ikke gir rom for å sette absolutte bestandsmål på mindre delområder, men at det bør være tydelige veiledende prinsipp for hvordan byrdefordeling skal gjennomføres.

Vi opprettholder vårt forslag til byrdefordelingsprinsipp:

2.4.3 Det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden på beitenæringene fordeles. Ingen reinbeitedistrikt bør ha mer enn to familiegrupper av gaupe per år, små distrikt bør ikke ha mer enn en familiegruppe per år.

Vi foreslår videre samme tillegg som for jerv, med konkretisering av forskjellen på store og små reinbeitedistrikt:

Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije.

En slik veiledende byrdefordeling skal følges opp så langt som mulig gjennom aktiv forvaltning.

Dersom nemnda velger en slik forvaltning av gaupe, mener vi at det ikke er nødvendig med et eget kart som viser gaupesoner i fylket.

3.4 Bjørn

35 uttalelser omtaler bjørn direkte. Uttalelsene fra beitenæringene har fokus på at det ikke er plass til bjørn i Nordland. Flere fra Salten anbefaler bjørneområdet på Helgeland og viser til AUs forslag, dersom det må settes av et bjørneområde i fylket. Flere uttalelser fra Helgeland viser i stor grad til det motsatte, jf. FMs forslag. Nordland Bondelag anbefaler bjørnesone øst i Narvik, og alternativt AUs forslag som andre prioritet.

Fauske kommune og Saltdal kommune er kritiske til at Fylkesmannen ikke viser reelt arealbehov inkludert hannbjørner, da det gir dårlig forutsigbarhet. Fauske kommune påpeker store utfordringer med bjørn uansett om det plasseres i Salten eller på Helgeland. Dersom det blir bjørneområde i Salten, ber de om at det medføre en reduksjon i mengden jerv og gaupe.

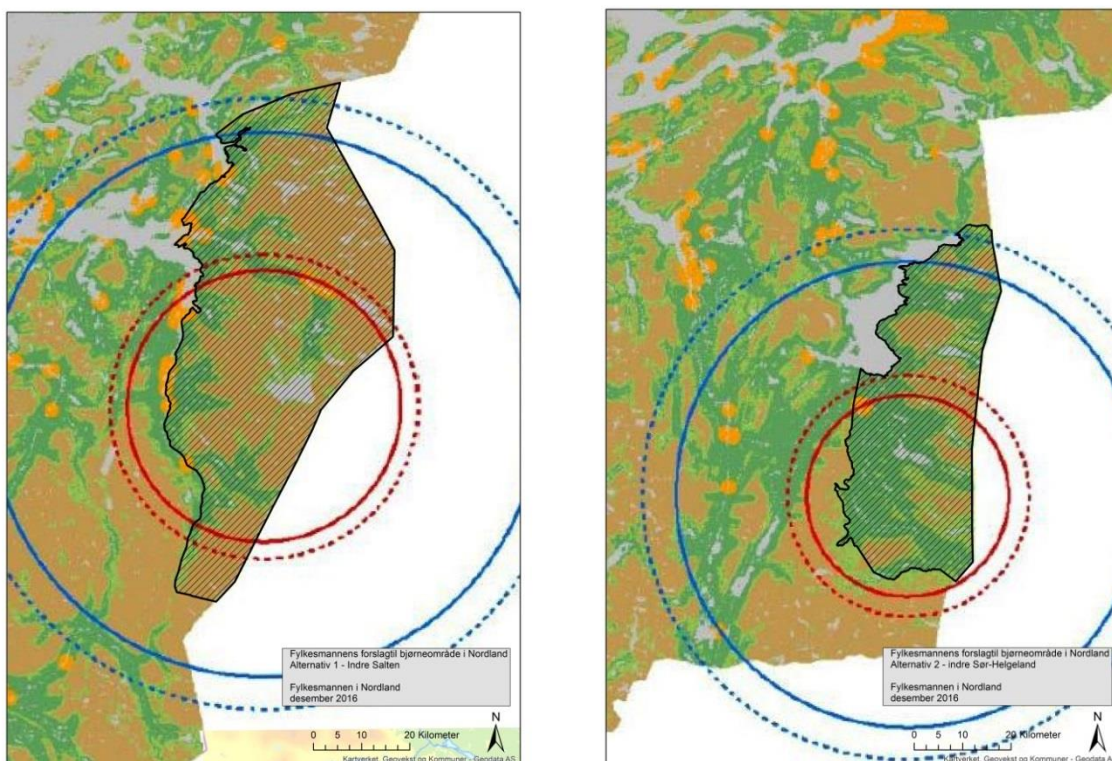
Länsstyrelsen i Västerbotten peker på at særlig i de sørlige fjelltraktene i Västerbotten har omfanget av skadefellinger økt. Dette vil trolig medføre mindre innvandring til Nordland. Dette er utfordrende

for AUs forslag som er så lite i utstrekning at det er avhengig av omfattende innvandring av bjørn fra svensk side.

Roviltnemnda i region 6 mener at verken FMs forslag i Salten eller AUs forslag på Helgeland vil ha direkte påvirkning på situasjonen i region 6.

Verneorganisasjonene peker på at både Fylkesmannens og AUs forslag er i minste laget, og anbefaler at det utvides.

Fylkesmannen vurderer at det å finne et område for bjørn i Nordland er det vanskeligste i hele planprosessen. Vi registrerer at mange innspill fra Salten er negative til det foreslåtte bjørneområdet i indre Salten. Videre er beitenæringene på Helgeland negativ til et eventuelt bjørneområde i Hattfjelldal. I arbeidet med forvaltningsplanen ligger det vedtatte bestandsmålet for bjørn som et rammevilkår. Det vil si at planen må definere hvordan bestandsmålet skal oppnås. Nasjonale føringer om tydelig soneforvaltning innebærer videre at det må settes av et konkret areal for bjørn i fylket. Det skandinaviske bjørneprosjektet har bidratt med faglige vurderinger av aktuelle områder for bjørn i fylket. Ut fra dette vurderer vi at det kun er indre Salten og indre Sør-Helgeland som er aktuelle områder i Nordland. Uansett hvilke av disse områdene som velges, vil en binneetablering få betydelige konsekvenser for beitenæringene. Med bakgrunn i mottatte innspill og AUs anbefalinger, har vi gjort en vurdering av begge disse områdene. I tillegg til at vi opprettholder forslaget om et aktuelt bjørneområde i indre Salten, skisserer vi også et alternativt bjørneområde på indre Sør-

Helgeland. Se figur 3 og 4.

Figur 3 og 4. Fylkesmannens to alternative forslag til forvaltningsområde for bjørn i Nordland (svart skravur). I kartene er det også vist eksempler fra Det skandinaviske bjørneprosjektet på egnede arealer for en bjørnepopulasjon på 14 bjørner i Nordland, der sirkelene illustrerer behovet for areal av skog og skognært fjell. Røde sirkler: arealbehov for binne. Blå sirkler: arealbehov for hannbjørner. Se mer

informasjon om figuren i Støen og Moens rapport. Kartene er i samme målestokk. Forslaget på Helgeland er noe mindre i utstrekning enn forslaget i Salten fordi det er større tetthet av egnet habitat på Helgeland.

Begge alternativene har de samme utfordringene med tanke på at det trolig er stort nok for sju binner, men for lite for hannbjørnene. Videre har begge områdene betydelige utfordringer med at sonegrense mot vest ikke er noen naturlig barriere for bjørn. Dette er drøftet i dokumentet «Vurdering av konsekvenser av ny forvaltningsplan», kapittel 4.3.

Ut fra aktiviteten av bjørn i Hattfjelldal over mange år, kan det være grunnlag for å si at det er noe større sannsynlighet for å få inn binner i Hattfjelldal sammenlignet med Salten. Samtidig er det kun i Salten vi faktisk har påvist binneaktivitet. Vi viser også til at Länsstyrelsen i Västerbotten peker på at særlig i de sørlige fjelltraktene i Västerbotten har omfanget av skadefelling økt. Dette vil trolig medføre mindre innvandring til Nordland.

Fylkesmannen foreslår ikke at det sørlige alternativet strekker seg ned til fylkesgrensa, selv om det ville medført samsvarende forvaltningsområde for bjørn i region 6 og 7. Vi legger i den sammenhengen vekt på hensyn til kalvingsland i reindrifta, samt at det skandinaviske bjørneprosjektet peker på Børgefjell som en barriere på grensa mot Nord-Trøndelag.

Begge alternativ til bjørnesone vil medføre betydelige utfordringer for norsk og svensk reindrift i områdene. Ingen av alternativene kan sies å være bedre enn det andre, men Fylkesmannen mener likevel ut fra en samla vurdering for reindrift at en bjørnesone i indre Salten vil være litt verre enn om den legges til indre Sør-Helgeland. Jervebelastningen på indre Helgeland er ikke like stor som i indre Salten, samtidig som deler av kalvingslandet til Byrkije vil ha et noe bedre vern, da de høyereliggende delene fysisk ligger utenfor Fylkesmannens alternative forslag til bjørnesone. Se avsnitt om bjørn i kapittel 5.2 for mer utfyllende vurdering om bjørneområde og reindrift.

For sauenæringa vil begge områdene medføre betydelige utfordringer. I antall vil det beite betydelig flere sauer i alternativet i Hattfjelldal enn i Salten. I begge foreslåtte bjørnesoner vil det forekomme både jerv, gaupe og bjørn.

Fylkesmannen vurderer at begge områdene har egnet habitat for bjørn. Fylkesmannen vurderer videre at nemnda må velge ett av disse områdene, da det er lite relevant å sette av et forvaltningsområde for bjørn andre steder i fylket, jf. bjørneprosjektets rapport om bjørn i Nordland.

Balvatn reinbeitedistrikt etterspør forskning på om skremming av bjørn i kalvingsland fungerer. Slik dokumentasjon foreligger så langt vi vet ikke. Vi opprettholder forslag til forvaltningsprinsipp 2.5.1:

2.5.1 Skadefelling i svart sone er i utgangspunktet kun aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Det skal være lavere terskel for felling av hannbjørner enn binner.

Videre foreslår vi følgende endring i forvaltningsprinsipp 2.5.2:

2.5.2 Dersom det på våren oppdages bjørn i kalvingsland for reindrift innenfor svart sone, eller i randsonen til svart sone, skal det i samråd med reinbeitedistriktet iverksettes avbøtende tiltak.

3.5 Kongeørn

Vi foreslår ingen endringer i vårt forslag om forvaltning av kongeørn.

3.6 Ulv

Vi foreslår ingen endringer av vårt forslag om forvaltning av ulv.

3.7 FKT

Flere fra beitenæringene etterlyser behov for større FKT-budsjetter. Fylkesmannen registrerer at omfanget av søknader er betydelig større enn tilgjengelig budsjett. Forvaltningsplanen skal gi føringer for bruk av FKT-midler i fylket, men den gir ikke føringer for budsjettstørrelse som tildeles rovviltregionen. Fylkesmannen vurderer at innspill om behov for økte budsjetter er nyttige signaler til nemnda, som det er naturlig å ta med i dialog med direktorat og departement.

I tråd med prinsippet om geografisk differensiering mellom rovdyr og beitedyr, mener vi det er riktig å prioritere FKT-midler til beitebrukere som bruker beiteområder innenfor rovviltsonene, og dermed opplever en tøffere rovviltbelastning. Beiteområder i randsoner som opplever rovviltpress bør også prioriteres her. Vi vurderer at dette er fanget opp i forslag til forvaltningsprinsipper for FKT-midlene, og at det er i tråd med rovviltforliket pkt. 2.2.19 som omtaler FKT-midler i forhold til sonering. I prioriterte beiteområder er det fokus på uttak av rovvilt, mens det i prioriterte rovviltområder er fokus på at «*sauепroduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet*».

3.8 Tiltak rettet mot rovviltbestandene – fellingsregimene

En revidert sonering mellom prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal også omfatte en revidering av grensene for jaktområder, i samsvar med prinsippene som er foreslått for dette (kapittel 4.5 i planforslaget).

For å presisere at FKT-tiltak kan benyttes til å effektivisere jakt/felling, foreslår vi et nytt forvaltningsprinsipp om FKT-midlene:

3.2.4 FKT-midler kan benyttes til kompetanseheving knyttet til skadefelling og jakt/felling med mål om at uttak av rovvilt skal bli så effektivt som mulig. Samarbeidstiltak og tiltak som dekker flere kommuner skal prioriteres.

4. Fylkesmannens vurdering av forslag fra deler av Arbeidsutvalget (AU)

Flere høringsinstanser er kritiske til at ikke AUs anbefaling er vurdert i Fylkesmannens planforslag.

AUs mandat fra forrige rovviltnemnd var å gi anbefalinger i planprosessen. Dette skulle gjøres innenfor rammene av nasjonal rovviltpolitikk, med fokus på å balansere den todelte målsettinga. Målet var at det partssammensatte utvalget skulle ha konstruktive diskusjoner, og i størst mulig grad bli enig om hvilke prinsipper som burde legges til grunn for revisjonsarbeidet. Fagetater som SNO og Mattilsynet skulle trekkes inn i diskusjoner ved behov. AUs anbefalinger skulle synliggjøres i Fylkesmannens planforslag.

AU har bestått av to representanter fra saueneæringa, to representanter fra reindriftsnæringa, to representanter fra naturvernorganisasjoner og to representanter fra jegerorganisasjoner, samt sekretariat fra Fylkesmannen.

Det er gjennomført fire møter i AU. I det siste møtet 27.09.16 bestemte AU seg for å utarbeide et felles dokument med anbefalinger til rovviltnemnda. De la vekt på at det neppe var realistisk at arbeidsgruppa skulle bli enig om alle tema, og at det da tydelig skulle framgå i dokumentet hva man var enige og uenige om. AU ble oppfordret til å ferdigstille et slikt dokument tidstnok til at Fylkesmannen kunne vurdere det i forbindelse med utarbeiding av planforslag til møte 4/2016 i nemnda den 19.10.16. Fylkesmannen mottok ikke noe forslag fra AU før nemndsmøtet. Deler av AU (beiteæringas representanter) la fram et forslag til arealsonering og forvaltningsprinsipper i nemndsmøtet. Videre la NJFFs representant fram anbefalinger knyttet til jakt/felling. Skriftlig anbefaling fra AU ble oversendt til Fylkesmannen 28.10.16.

Den skriftlige anbefalingen fra AU er utarbeidet uten medvirkning fra verneorganisasjonene i utvalget.

Siden Fylkesmannen ikke har hatt mulighet for å vurdere AUs anbefalinger tidligere, gjør vi dette nå.

4.1 Jerv

AU foreslår et forvaltningsområde for jerv øst i fylket, hvor samlet areal er redusert i forhold til gjeldende plan og i forhold til Fylkesmannens planforslag. De viser i den sammenheng til at bestandsmålet er oppfylt, og vel så det. Nord for Sulis er forslaget stort sett sammenfallende med FMs forslag. Lenger sør i fylket er AUs forslag betydelige mindre enn FMs forslag. Videre har AU delt forvaltningsområde for jerv inn i sju delområder. Bestandsmålet for jerv er fordelt på disse delområdene. Forvaltningsprinsippene for jerv er bygd opp etter samme mal som FMs forslag til forvaltningsprinsipper. AUs forslag legger tydeligere vekt på at uttak av rovvilt skal vurderes i forhold til bestandsmåloppnåelse i de ulike delområdene. Videre er det tydeligere føringer på at bestandsmålet skal oppnås utenfor kalvingsland.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen er enig med AU i at forvaltningsområde for jerv primært må være østvendt i fylket. Ut fra kunnskap om utbredelse av jerv i Nordland og størrelsen på jervens leveområder i Nord-Norge, vurderer vi imidlertid at AUs område er for lite til å ivareta bestandsmålet for jerv. Særlig sør for Sulis er AUs forslag betydelig mindre enn Fylkesmannens forslag. Jerv som yngler innenfor AUs forslag til forvaltningsområder for jerv langs svenskegrensa vil trolig måtte ha en betydelig del av sitt leveområde utenfor forvaltningsområdet, enten i Norge eller Sverige. Stor hyppighet av jerv som har leveområder både innenfor og utenfor prioriterte jerveområder i Norge vil være uheldig for en tydelig soneforvaltning, og gi dårlig forutsigbarhet for beiteæringene. Videre vil det være uheldig om en stor del av yngletispene i Norge er avhengig av betydelige leveområder i Sverige, da bestandsmålet gjelder for Norge.

Vi viser også til vedlegget «Vurdering av konsekvenser av ny forvaltningsplan» kapittel 4.1, hvor vi redegjør for vår vurdering av arealbehovet til jerveområder i fylket.

Vi vurderer at AUs forslag ikke gir grunnlag for å endre vårt forslag.

4.2 Gaupe

AU foreslår at gaupe kan yngle på hele fastlandet. Videre har AU delt dette området inn i seks delområder. Bestandsmålet for gaupe er fordelt på disse delområdene. Forvaltningsprinsippene for gaupe er bygd opp etter samme mal som FMs forslag til forvaltningsprinsipper. AUs forslag legger tydeligere vekt på at uttak av rovvilt skal vurderes i forhold til bestandsmåloppnåelse i de ulike delområdene.

Fylkesmannens vurdering:

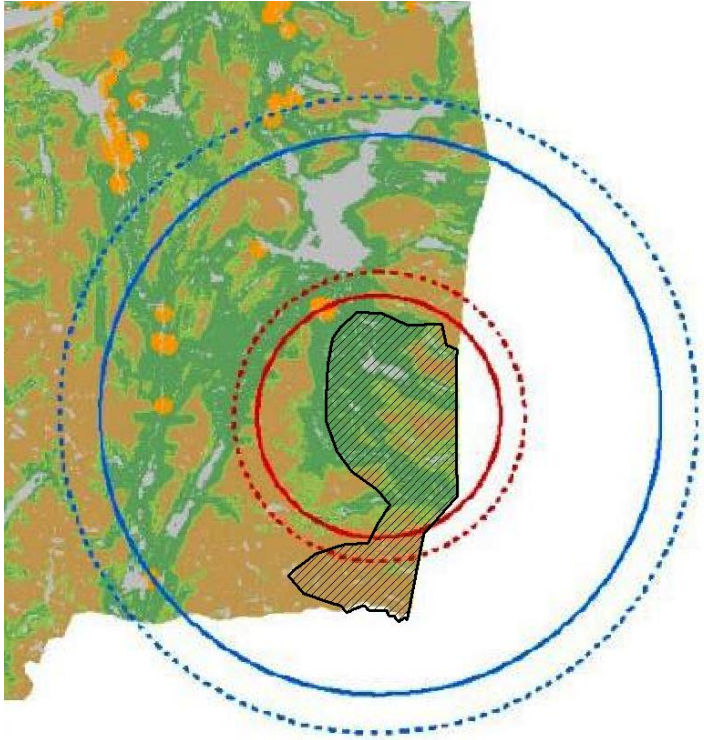
Fylkesmannen registrerer at også AU har byrdefordeling som hovedprinsipp for gaupe. Vi kan ikke se at det finnes noen andre løsninger i Nordland. Også «NINA Rapport 1268 Evaluering av regional rovviltforvaltning» og Miljødirektoratets tilrådning til KLD om regional rovviltforvaltning peker på fordeler med byrdefordeling av gaupe framfor avgrensede soner. AU går lengre enn oss i å «byrdefordele» gaupa, da de ikke har holdt unna noe areal på kysten av fastlandet. Vi mener dette har både fordeler og ulemper. Det gir en mindre tydelig soneforvaltning i en del viktige vinterbeiteområder for reindrifta, men samtidig fordeler man byrden på større områder og flere beitebrukere. Fylkesmannen anbefaler at nemnda vurderer å åpne for at gaupeynglinger kan fordeles på hele fastlandet, i samsvar med AUs forslag. Vi registrerer at også flere andre sentrale høringsaktører anbefaler dette alternativet. Vi vurderer imidlertid at det ikke er mulig å forvalte delbestandsmål helt absolutt, slik AU legger opp til. Forvaltningsprinsippene for gaupe bør legge stor vekt på en byrdefordeling, hvor både kvotejakt og skadefelling er viktige virkemidler for å oppnå dette. Vi vurderer likevel at de vedtatte bestandsmålene for Nordland ikke gir rom for å sette absolutte bestandsmål på mindre delområder.

4.3 Bjørn

AU foreslår et avgrenset forvaltningsområde for bjørn i indre Sør-Helgeland, omtalt som Børgefjellområdet. AU peker på dette området ut fra at de mener det er størst sjanse for at yngling vil skje der. Forvaltningsprinsippene for bjørn er tilnærmet lik FMs forslag til forvaltningsprinsipper, med noe mer fokus på tiltak i randsonene til bjørneområdet.

Fylkesmannens vurdering:

AUs forslag er innenfor det sørligste området som bjørneprosjektet vurderer som egnet for bjørn, jf. figur 5. Vi vurderer imidlertid at området er for lite for det antall bjørner som er nødvendige for å oppnå bestandsmålet. For hannbjørner er dette samme utfordring som FMs forslag i Salten. For binner vurderer vi at vårt forslag i Salten er stort nok, mens AUs forslag på Helgeland er noe for lite. Dersom nemnda velger å sette av et forvaltningsområde for bjørn på Helgeland, vurderer Fylkesmannen at det bør være i samme området som AU peker på. Vi mener grensene bør justeres slik at de på en bedre måte følger terrengformasjoner. Videre bør området utvides noe. Vi viser til våre vurderinger av to alternative bjørnesoner i kapittel 3.4.

Figur 5. AUs forslag til bjørneområde (svart skravur). Kartet viser også eksempel fra Det skandinaviske bjørneprosjektet på egnede arealer på Helgeland for en bjørnepopulasjon på 14 bjørner, der sirklene illustrerer behovet for areal av skog og skognært fjell. Røde sirklere: arealbehov for binner. Blå sirklere: arealbehov for hannbjørner. Se mer informasjon om figuren i Støen og Moens rapport.

4.4 Kongeørn

AU foreslår forvaltningsprinsipper for kongeørn som er tilnærmet identisk med FM's forslag. Eneste forskjellen er at FM foreslår at FKT-midler skal prioriteres til søkere i områder med årvisse tap til ørn, mens AU ikke har med ordet «årvisse».

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener det er fornuftig å målstyre midlene til de områdene som har størst tap. Vi vurderer derfor at det ikke er grunnlag for å endre vårt forslag.

5. Oppsummering og vurdering av mottatte høringsinnspill

5.1 Innspill fra saueneæringa

Høringsinstanser fra saueneæringa tar opp ulike temaer knyttet til forvaltningsplanen. Innspillene er oppsummert stikkordsmessig nedenfor.

For overordnede tema viser vi til våre vurderinger i kapittel 2. Innspill til tema knyttet til konkrete deler av Fylkesmannens forslag og AUs forslag er tatt med i våre vurderinger i kapittel 3 og 4.

- Flere høringsinstanser ber om at planforslaget må avvises/forkastes eller sendes tilbake fordi planforslaget ikke er i samsvar med nasjonal rovviltpolitikk, den todelte målsetting og rovviltforliket eller godt nok utredet.

(Nordland bondelag, Nordland bonde- og småbrukarlag, Nordland sau og geit, Dønna Beitelag, Evenes og Tjeldsund beitelag, Saubeiteorganisasjoner i Fauske og Sørfold, Fauske og Sørfold Bondelag, Hattfjelldal sau og geit, Hattfjelldal saubeitelag, Hattfjelldal bonde- og småbrukarlag, Hattfjelldal bondelag, Beitenæringa i Hemnes, Indre Ofoten sankelag og Narvik Bondelag, Rana sau og geit, Saltdal sausankelag, Saltdal sau og geit, Saltdal bonde- og småbrukarlag, Jostein Eliassen, Saltdal bondelag, Saltdal østre beitelag, Lillian Sæterstad)

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til kapittel 2 om overordnede vurderinger og nasjonale rammevilkår, spesielt avsnitt 2.5 om rovvilt vs. beitenæring.

- Flere høringsinstanser redegjør for viktigheten av beitebruk og kvaliteten på utmarksbeiter i fylket, og at hensynet til beitenæringene må vektlegges tyngre. Mange mener at planen får for store konsekvenser for beitenæringene.

(Nordland bonde- og småbrukarlag, Saubeiteorganisasjoner i Fauske og Sørfold, Fauske og Sørfold Bondelag, Sagfjord beitelag, Hattfjelldal sau og geit, Hattfjelldal saubeitelag, Hattfjelldal bonde- og småbrukarlag, Beitenæringa i Hemnes, Indre Ofoten sankelag og Narvik Bondelag, Rana sau og geit, Saltdal sau og geit, Saltdal bonde- og småbrukarlag, Vik grunneierlag og beitebrukere i Vik, Jostein Eliassen, Saltdal bondelag, Saltdal østre beitelag)

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen er enig i at det har store konsekvenser for næringa å ha rovvilt i utmarka. Men bestandsmålene er ikke endret selv om utstrekningen av rovviltområdene er justert.

- Flere mener det mangler skikkelige konsekvensutredninger av ulike relevante tema knyttet til beitenæringene. De fleste peker på juridiske og økonomiske konsekvenser.

(Nordland bondelag, Nordland bonde- og småbrukarlag, Nordland sau og geit, Evenes og Tjeldsund beitelag, Fauske og Sørfold Bondelag, Sagfjord beitelag, Hattfjelldal, Beitenæringa i Hemnes, Rana sau og geit, Saltdal bondelag, Saltdal østre beitelag)

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til avsnitt 2.7 om utredninger.

- Flere mener bestandsmålet for gaupe må reduseres.

(Nordland sau og geit, Beiarn beitelag, Fauske og Sørfold bondelag, Rana sau og geit, Saltdal sausankelag, Saltdal sau og geit, Saltdal bonde- og småbrukarlag, Saltdal østre beitelag, Vefsn bondelag, Vefsn sau og geit)

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til avsnitt 2.2 om bestandsmålene.

- Flere mener bestandsmålet for jerv må reduseres.

(Nordland sau og geit, Fauske og Sørfold bondelag, Rana sau og geit, Saltdal sausankelag, Saltdal sau og geit, Saltdal bonde- og småbrukarlag, Saltdal østre beitelag, Vefsn bondelag, Vefsn sau og geit)

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til avsnitt 2.2 om bestandsmålene.

- Flere mener bestandsmålet for bjørn må reduseres.

(Nordland, sau og geit, Saubeiteorganisasjoner i Fauske og Sørfold, Fauske og Sørfold Bondelag, Sagfjord beitelag, Hattfjelldal bondelag, Beitenæringa i Hemnes, Rana sau og geit, Saltdal sausankelag, Saltdal sau og geit, Saltdal østre beitelag, Vefsn bondelag og Vefsn sau og geit)

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til avsnitt 2.2 om bestandsmålene.

- Flere mener planen kun tar hensyn til rovvilt, og at rovviltområdene må reduseres.

(Nordland bonde- og småbrukarlag, Dønna beitelag, Saubeiteorganisasjoner i Fauske og Sørfold, Fauske og Sørfold Bondelag, Sagfjord beitelag, Hattfjelldal bonde- og småbrukarlag, Beitenærings i Hemnes, Indre Ofoten sankelag og Narvik Bondelag, Rana sau og geit, Saltdal bonde- og småbrukarlag, Jostein Eliassen, Saltdal bondelag, Saltdal østre beitelag)

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til avsnitt 2.2 om bestandsmålene og avsnitt 2.5 om rovvilt vs. beitenæring.

- Høringsinstanser som støtter hele eller deler av AUs forslag.

(Sagfjord beitelag, Indre Ofoten sankelag og Narvik bondelag, Saltdal sausankelag, Saltdal sau og geit, Saltdal bonde- og småbrukarlag, Vik grunneierlag og beitebrukere i Vik, Saltdal østre beitelag)

Fylkesmannens vurdering:

Tas til orientering.

- Noen høringsinstanser er kritiske til hele eller deler av AUs forslag.

(Hattfjelldal sau og geit, Lillian Sæterstad)

Fylkesmannens vurdering:

Tas til orientering.

- Innspill om at prosessen er rotete med to forslag. Kritisk til FM's håndtering av AUs rolle og AUs forslag.

(Nordland bondelag)

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til kapittel 4 om vurdering av AUs forslag.

- Generelt om byrdefordeling.

Nordland bondelag er positiv til byrdefordeling. Behov for konkretisering om hva som skjer i forhold til uttak/jakt ved for mange ynglinger i en region, både når bestandsmålet er nådd og når det ikke er nådd.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til utkast til forvaltningsplanen kapittel 2 om Forvaltningsstrategi i Nordland, og mener det ikke er realistisk å være mer konkret, siden forvaltningen av uttak ved skadefelling til en viss grad vil være skjønnsbasert. Det er viktig å presisere at når bestandsmålet er nådd for en rovdyrart, skal det åpnes for lisensfelling også innenfor prioritert område for arten. Videre ligger det i begrepet byrdefordeling at det skal tas hensyn til belastningen i de enkelte områder ved vedtak om skadefelling eller lisensjakt.

- Generelt om lisensfelling, kvotejakt og skadefellinger.

Viktig med forebyggende uttak av rovvilt. *(Nordland bonde- og småbrukarlag)*

Viktig at det skal åpnes for lisensfelling/lisensfelling i rovviltområder når bestandsmålet er oppnådd. *(Nordland bondelag)*

Etterlyser presisering av hvem som har ansvar for skadefellinger og ekstraordinære uttak. *(Ballangen sau og geit)*

Alt rovdyr som kommer inn i prioriterte beiteområder utgjør skadepotensiale og bør tas ut. Tapstall bør være avgjørende for uttak eller ikke. *(Beiarn beitelag)*

Viktig med forebyggende uttak. *(Saubeiteorganisasjoner i Fauske og Sørfold)*

Fylkesmannens vurdering:

Forebyggende uttak blir alltid vurdert ut fra tapshistorikk og skadepotensial. Ved vedtak om skadefelling eller ekstraordinære uttak vil det framkomme i vedtaksbrevet hvem som har ansvaret for uttaket. I beiteprioriterte områder skal kvoten for jakt settes så høyt at det ikke skal være begrensende for uttaket, jf. utkastet til forvaltningsprinsipper i planens kapittel 2.

- Forebyggende og konfliktdependende tiltak (FKT)

Fordeling bør følge konfliktnivå/tapsnivå, ikke soneinndeling. Støtter FKT-prinsipp om mulighet for tilsynsmidler uten akutt tapssituasjon. Etterlyser samkjøring av FKT-satsing for rein og sau i grenseområdene mot Troms. *(Evenes og Tjeldsund beitelag)*

Behov for større budsjetter. *(Saltdal sausankelag)*

Behov for større budsjetter. FKT-midler må ikke brukes for å begrense bruken av utmarka eller endre beitemønster/driftsstruktur. *(Saltdal bonde- og småbrukarlag)*

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til avsnitt 3.7 om FKT der dette er kommentert.

- Annet

Mattilsynets håndtering i ulike soner må inn i planen. *(Nordland bondelag)*

Dersom planen kun gir forvaltningsmessige forenklinger og ikke reduserte tap eller andre positive effekter, stilles det spørsmål om hvorfor den i det hele tatt er sendt på høring. *(Nordland bonde- og småbrukarlag og Nordland sau og geit)*

Påpeker mulige økte konflikter når reindrifta blir nødt til å bruke øyer i større grad. *(Dønna beitelag)*

Etterlyser kart som viser all sau i Nordland, ikke kun organisert beitebruk. Etterlyser kart over prioriterte beiteområder. Soneforvaltning er ikke mulig i Nordland. anbefaler skadebasert forvaltning. *(Saubeiteorganisasjoner i Fauske og Sørfold)*

Mangler vurdering av lovligheten av å beslaglegge beiteretten i fylket. *(Sagffjord beitelag)*

Ønsker skadebasert forvaltning. *(Hattfjell dal saubeitelag og Hattfjell dal bonde- og småbrukarlag)*

Anbefaler videreføring av dagens forvaltning. *(Hattfjell dal bondelag)*

Soneforvaltning er ikke mulig i Nordland. *(Beitenæringa i Hemnes)*

Soneforvaltning er ikke mulig i Nordland. anbefaler total byrdefordeling og skadebasert forvaltning. *(Rana sau og geit)*

Ved neste rullering må KS og Mattilsynet få plass i ei arbeidsgruppe. *(Saltdal sau og geit)*

Varsler erstatningskrav. *(Vik grunneierlag og beitebrukere i Vik)*

FMs forslag vil berøre både småvilt- og storviltjakt. *(Saltdal bondelag)*

FMs forslag vil berøre både småvilt- og storviltjakt. Frykter at FMs forslag vil føre til redusert bruk av utmarka. Forventer økt rovviltaktivitet lenger vest dersom beitebruken opphører på østsida.

Soneforvaltning er ikke mulig i Nordland. *(Saltdal østre beitelag)*

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til Mattilsynets uttalelse angående deres syn på soner. Deres uttalelse er også kommentert i avsnitt 5.3. Fylkesmannen skulle gjerne hatt kart over all beitende sau i Nordland, men det er kun lag i organisert beitebruk som registrerer dette. I arbeidet med planen er det tatt med en skjønsmessig vurdering av øvrige saubesetningers beitebruk. Fylkesmannen er kjent med utfordringene med arealkonflikter langs kysten når reinen flyttes grunnet rovviltpress i fjellet. Øvrige merknader tas til orientering.

- Evenes og Tjeldsund beitelag etterlyser informasjon om samarbeidsavtalen med region 8.

Fylkesmannens vurdering:

På grensa til Troms har vi de siste årene hatt en samarbeidsavtale om kvotejakt på gaupe, hvor fastlands-Nordland nord for Rombaken inngår i kvotejaktområde for region 8. Dette er kun et samarbeid om praktisk gjennomføring av jakt/skadefelling. Samarbeidsavtalen endrer ikke på den formelle forvaltningsgrensa mellom region 7 og 8. Det vil si at når de i region 8 skal fastsette kvote for gaupejakt i samarbeidsområdet, må de legge vekt på forvaltningsprinsippene for gaupe i region 7.

- Ballangen Sau og Geit foreslår alternativ grense for gaupesonen noe lengre øst, bort fra de viktigste saubeitene.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen vurderer at utfordringene med randsoneeffekter vil være like store som med opprinnelig forslag. Foreslått forvaltningsgrense er ikke noen naturlig grense for gaupe, og den vil bruke områder på begge sidene av grensa. Videre er det en lite praktisk grense for å styre kvotejakta. Da er heller E6 enklere å forholde seg til. Dersom nemnda ønsker å forsterke prinsippet om byrdefordeling for gaupa kan det også være aktuelt å åpne for at det kan være gaupe på hele Håfjellhalvøya.

- Ballangen Sau og Geit har fremmet forslag om å trekke jervesona noe lengre østover, for å få større avstand til saubeitene i kommunen.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen har vurdert dette. Ut fra kunnskap om ynglinger av jerv de 10 siste årene, vil det være mulig å trekke grensa noe lenger øst uten å komme i kontakt med kjente hilokaliteter. Utfordringen er imidlertid at det i enda større enn i opprinnelig forslag, blir ei grense rett gjennom et høyfjellsområde. Dette er ingen naturlig barriere for jerv, og det må derfor forventes at jerv som har leveområde primært lenger øst, også vil kunne ha fjellområdene vest for en slik grense innenfor sitt etablerte leveområde. Etter en helhetsvurdering foreslår vi å justere noe på grensene for både jerv1 (største alternativ) og jerv2 (minste alternativ). Jerv2 foreslås flyttet noe lenger øst enn jerv1.

5.2 Innspill knyttet til reindriftsnæringa

Fra reindriftsnæringa er det kommet uttalelser fra følgende høringsinstanser: Nordland reindriftssamers fylkeslag (NRF), Saltfjellet reinbeitedistrikt, Balvatn reinbeitedistrikt samt Duokta reinbeitedistrikt og Tuorpon Sameby (felles uttalelse). Luokta Mavas Sameby og Semisjaur Njarg Sameby varslet at de ville komme med en felles uttalelse, uten at det har blitt oversendt noen uttalelse i etterkant. Røssåga/Toven reinbeitedistrikt og Ildgruben reinbeitedistrikt er med i uttalelsen fra beitenæringa i Hemnes, og merknader herfra er behandlet sammen med øvrige innspill fra sauene i kapittel 5.1.

Hovedpunktene i uttalelsene som angår reindrift vil gjengis og vurderes tematisk og delvis samlet i de følgende avsnitt.

Reindriftsnæringa i Nordland

Høringsinstansene peker på at rein og sau er bærebjelken i beitenæringene i Nordland, og at reindrifta er basert på tradisjonell samisk reindrift. Det vises videre til at et økende press fra samfunnet om bruk av reindriftsarealet er en stor utfordring for næringa. Det fremholdes her at det er viktig at reindrifta sikres et arealgrunnlag som gir bærekraft og utvikling. Det vises til at ressurstilgangen i Nordland reinbeiteområde er god og at reinkjøtt fra Nordland holder god kvalitet med høye slaktevekter. Til tross for dette har næringa store utfordringer med svak kalvetilgang (ca. 40 %), noe som gir negative konsekvenser for tilgang på livdyr og slaktedyr. Det pekes på at dagens rovviltforvaltning trolig aktivt har svekket resultatene for reindrifta i fylket. Videre påpekes det at høringsforslaget ikke tydelig uttrykker at dagens rovviltbestand forutsetter beitedyr som byttedyr for rovviltet.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen er klar over at dagens bestandsmål for rovvilt i Nordland utfordrer næringsgrunnlaget til mange beitebrukere i fylket. Forskning på jerv og gaupe i Norge¹ viser at særlig tamrein er en viktig del av dietten til disse artene. For gaupe gjelder det spesielt i områder der rådyr ikke er et alternativt byttedyr. Staten har forpliktelser både for å opprettholde bestander av rovdyr og å opprettholde beitenæringa. Disse forpliktelsene står til en viss grad i strid med hverandre.

Reindrifta er avhengig av å bruke nesten all utmark i fylket som beite gjennom året. Sauene i næringa er også avhengig av å bruke store utmarksarealer gjennom sommeren. På de samme arealene skal det sikres en bestand av rovvilt. Innenfor de rammer Fylkesmannen og rovviltnemnda har, er det ikke

¹ Mattisson J og Odde J. 2016. Predasjon av tamrein fra gaupe og jerv – Et datagrunnlag for beregning av tap av tamrein til gaupe og jerv, *NINA Kortrapport 28*.

mulig å ivareta alle hensyn på en fullt ut tilfredsstillende måte. Fylkesmannens mål gjennom arbeidet med forvaltningsplan har derfor vært å forsøke å komme frem til en løsning som i størst mulig grad ivaretar bestandsmål for rovvilt, med minst mulig skadevirkninger for beitenæringene.

Grenseoverskridende reindrift og svenske samebyers konvensjonsbeiter i Nordland

Flere høringsinstanser peker på svenske samebyers beiterett på konvensjonsbeiter i Nordland. Konsekvenser av arealsoneringen for svenske samebyers rett til og bruk av beiteområder på norsk side fremheves. Duokta reinbeitedistrikt og Tuorpon Sameby viser i sin høringsuttalelse til en gammel tradisjon for samarbeid og historisk felles bruk på begge sider av landegrensene, i det som kalles Rástevárre/Sijddás (R/S) konvensjonsområde. Det påpekes at denne bruken er formalisert gjennom en privatrettslig avtale, som konvensjonsområde for grenseoverskridende reindrift, og at dette vil bli ratifisert når ny konvensjon om grenseoverskridende reindrift trer i kraft. Det fremholdes at konvensjonsområdene på norsk side utgjør deler av kalvingslandet til Tuorpon Sameby.

Fylkesmannens vurdering:

Langs store deler av riksgrensa på norsk side foregår det årlig beiting med store mengder rein fra svenske samebyer. Det rettslige grunnlaget er som for de norske reinbeitedistriktene alders tids bruk. Omfanget av de svenske samebyenes rettigheter er i liten grad endelig rettslig avklart, men bruken har vært regulert gjennom Norsk-Svensk reinbeitekonvensjon frem til opphør av denne i 2005. På norsk side ble rettstilstanden videreført gjennom grensereinbeite-loven som fortsatt gjelder. Det har pågått et langvarig arbeid for å få vedtatt en ny konvensjon, men denne er fortsatt ikke trådt i kraft. Den foreløpig ikke vedtatte konvensjonen (ny konvensjon) innebærer noe utvidet beitebruk for svensk reindrift i Norge i forhold til gjeldende grensereinbeite-lov. Grensereinbeite-loven inneholder imidlertid noen forbehold som gjør det vanskelig å fastslå nøyaktig tid og område for samebyenes beiteområder.

Grensereinbeite-loven med tilhørende forskrift regulerer når og hvor det er adgang til å beite med svensk rein i Norge. Det følger av § 2 i loven at beiteområdene i Nordland fylke kan brukes som beite for svensk rein i perioden f.o.m. 1. juli t.o.m. 31. august. Etter forskriften § 4 kan imidlertid svensk rein oppholde seg i nærmere angitte områder også utover disse tider, når det foregår reindrift i tilstøtende grensetrakter i Sverige. Feil i forskriftsteksten skaper uklarhet i forhold til hvilke områder dette gjelder. Forskriftens § 2 beskriver grensene for de områder hvor det kan beites med svensk rein i Nordland fylke. I § 3 utvides dette til «... områder hvor norske reindriftsmyndigheter etter fast praksis har tillatt beiting ut over grensene angitt i konvensjonen.»

Det aktuelle området som brukes av Tuorpon sameby er ikke nevnt i § 2, men dette er et område hvor norske reindriftsmyndigheter gjennom lang tid har tillatt beiting ut over grensene angitt i grensereinbeite-loven (den tidligere konvensjonen). Det foreligger videre en samarbeidsavtale mellom Duokta reinbeitedistrikt og Tuorpon sameby om felles bruk av områdene «Sijddás» i Duokta og «Rástevárre» i Tuorpon. Den avtalen Fylkesmannen har fått kopi av regulerer ikke tidsrommet for beiting, altså må Tuorpon Samebys bruk av områder på norsk side til kalvingsland anses som rettmessig beitebruk.

Når det gjelder øvrige konvensjonsområder i Nordland er det i den nye konvensjonen satt beitetidsbegrensninger for de svenske samebyene i noen områder, men i de fleste tilfeller er det snakk om helårsbeite.

Når ny konvensjon eventuelt trer i kraft vil det være behov for en gjennomgang med de svenske samebyene, med tanke på å få registrert deres bruk av områdene på reindriftskartet. Foreløpig er det imidlertid ikke klart om og når konvensjonen trer i kraft, og hva den mer nøyaktig vil innebære. Med denne situasjonen som bakgrunn har vi i arbeidet med forvaltningsplanen måttet bygge på dagens rettslige utgangspunkt med grensereinbeite-loven, samt innhenting av supplerende opplysninger fra berørte reinbeitedistrikt og samebyer gjennom høringsrunden.

Utredning

- Nordland reindriftsamers fylkeslag (NRF) påpeker at utredningen mangler vurderinger av Norges internasjonale forpliktelser for den samiske reindriften i fylket. Balvatn reinbeitedistrikt peker også på statens folkerettslige forpliktelser ovenfor den samiske reindriften.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen er klar over at slik utredning ikke er foretatt, og at det burde vært begrunnet hvorfor dette ikke er gjort i forbindelse med planarbeidet. Fylkesmannen tar utgangspunkt i at forvaltningsplanen skal følge opp Stortingets rovviltforlik. Planen utformer ikke en ny rovviltpolitikk overfor reindriften i Nordland. Reindriften har stor betydning for samisk kultur og samfunnsliv og har uvurderlig verdi som samisk språk-, kultur-, identitets- og næringsaktør i fylket. Fylkesmannen erkjenner derfor at samisk reindrift er spesielt viktig i denne sammenhengen. Forvaltningsplanen oppretter imidlertid ikke nye nasjonale rovviltpolitiske standarder. Av den grunn har Fylkesmannen ikke utredet Norges folkerettslige forpliktelser overfor samisk reindrift. I den grad statens forpliktelser skal utredes, er dette noe som må gjøres av overordnet statlig myndighet, jf. vår omtale av bestandsmålene for rovvilt i kapittel 2.2.

Fylkesmannen er klar over at bestandsmålene som er satt for Nordland, er særlig utfordrende i forhold til reintall og antall personer som må bære byrden det medfører. Dette er søkt ivarettatt i planen gjennom byrdefordeling og forvaltningsprinsipper. For noen reinbeitedistrikter har dette vært særlig utfordrende. Dette gjelder spesielt de «små» reinbeitedistriktene som har et forholdsvis lavt reintall, 2-3 siidaandeler, stor rovviltbelastning og flere rovviltarter som skal innpasses i planen.

I den grad statlige forpliktelser overfor samisk reindrift burde vært utredet nærmere på distriktsnivå, mener Fylkesmannen at dette er synliggjort gjennom byrdefordeling og forvaltningsprinsipper. Fylkesmannen har som mål å ivareta spesielt de mest utsatte reinbeitedistriktene i denne sammenhengen. Dette krever en aktiv uttaksforvaltning som trenger tilslutning fra Miljødirektoratet. Hele planen bygger på at dette skal kunne gjennomføres, og at det også har aksept fra overordnet myndighet.

- Fylkeslaget påpeker videre at høringsutkastet ikke er utredet i forhold til de dyrevelferdsmessige, økonomiske og juridiske konsekvensene. Fylkeslaget fremhever også at det ikke er foretatt en vurdering av psykososiale forhold for beitebrukere som opplever rovviltpress.

Fylkesmannens vurdering:

Når det gjelder dyrevelferd, blir dette omtalt i et eget avsnitt i kapittel 2.6 og i vurderingen av Mattilsynets uttalelse i kapittel 5.3.

Når det gjelder økonomiske og juridiske konsekvenser, er dette ikke utredet spesielt. Det er ingen endring i bestandsmålene, noe som gjør det vanskelig å utpeke særskilte økonomiske og juridiske

konsekvenser av høringsforslaget. Fylkesmannen mener imidlertid at bedre byrdefordeling kombinert med aktive forvaltningsprinsipper, vil spre belastningen på flere brukere. Over tid mener Fylkesmannen at det fører til at den enkelte bruker får mindre belastning enn det vi ser i dag.

Fylkesmannen er klar over at næringsutøvere føler frustrasjon, sinne, avmakt og fortvilelse når de opplever at deres dyr blir drept, skadet og lider på grunn av rovviltaktivitet. Dette har betydning for brukernes psykososiale helse og velferd. Det berører ikke bare den enkelte næringsutøver, men hele familier og kollegaer i næringa. Dette temaet kan virke underkommunisert i det offentlige rom. Temaet er vanskelig å måle og uttrykke i konkrete vurderinger, fordi det er nært knyttet til enkeltindividets opplevelse av situasjonen. Fylkesmannen har lagt til grunn at bestandsmålet er uendret. Dette innebærer at næringsutøverne fremdeles vil oppleve et psykososialt press som neppe bedres vesentlig med dagens bestandsmål. Bedre byrdefordeling og aktive forvaltningsprinsipper kan lette på presset i enkelte perioder, men dette vil variere mellom geografiske områder og år. Fylkesmannen mener vurderingen fylkeslaget etterlyser hører hjemme som del av en større konsekvensutredning av den nasjonale rovviltpolitikken ovenfor reindrifta og de andre beitenæringene. Initiativet til og ansvaret for en slik utredning vil ligge hos overordnet statlig myndighet.

- Fylkeslaget viser til at høringsutkastet ikke har belyst konsekvenser av endring av status på det som i dag er beiteprioriterte områder til rovdyrrområder. Videre er det ikke vurdert forhold rundt generasjonsskifte/rekruttering, mulighet for lån og tilskudd, manglende fagmiljø og utfordringer i drifta pga. færre beitebrukere.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen har vurdert at endringer i områdesoneringsen ikke påvirker rettighetene i reindrifta. Det er fremdeles lovlig, nødvendig og ønskelig at det skal foregå reindrift innenfor rovviltsoner. De foreslåtte rovviltsonene utgjør et vesentlig næringsgrunnlag som reindrifta i Nordland ikke kan være foruten. Fylkesmannen erkjenner at det vil kreve driftsmessige tilpasninger der dette er mulig, noe som oppleves belastende for reindrifta. Det er stor tilstedeværelse av rovvilt i alle reinbeitedistrikt allerede i dag, men belastningen er ujevnt fordelt mellom de ulike reinbeitedistriktene. Dette gjør at noen beitebrukere får en uforholdsmessig stor byrde for å oppfylle dagens bestandsmål. Den fragmenterte soneringa i gjeldende forvaltningsplan medfører videre at forvaltningen av rovvilt blir uforutsigbar.

Målet med forslaget til ny forvaltningsplan er, i tillegg til at den skal gi muligheter for å oppfylle bestandsmålet, at den skal fordele byrdene ved rovviltbelastningen på en bedre måte, og gi en mer forutsigbar forvaltning. Med unntak for bjørn mener vi at de foreslåtte soneringsendringer vil ha begrenset virkning på rovviltbelastningen i regionen sett under ett. Eventuell etablering av en fast bjørnestamme vil medføre økt belastning i de aktuelle områdene. Det er her en forutsetning at det skal være lav terskel for å ta ut bjørn som trekker inn i kalvingsområder, også når disse ligger innenfor bjørnesona.

Jerv

Flere høringsinstanser problematiserer at det foreslås en utvidelse av prioritert område for jerv (blå sone), selv om jervebestanden har ligget over bestandsmålet for Nordland de senere år. Nordland reindriftssamers fylkeslag, Saltfjellet reinbeitedistrikt og Balvatn reinbeitedistrikt støtter AUs forslag til jervesone. Det fremheves at byrdefordeling innad i sona er viktig for å unngå stor konsentrasjon av

jerv i noen områder. Høringsinstansene mener det ikke kan aksepteres jerveynglinger i eller i nærheten av kalvingsland for rein. Videre fremholdes det at det må kunne gis raske skadefelling og ekstraordinære uttak også innenfor jervesonen. Fylkeslaget påpeker at forvaltningsprinsippene legger sterke føringer for reindrifta i områder med jerv, uten at det er foretatt en grundig konsekvensutredning.

Fylkesmannens vurdering:

Som Fylkesmannen påpeker i kapittel 2.2 om bestandsmålene for rovviltartene, legger ny forvaltningsplan ikke opp til en økning i jervebestanden, uansett hvilket sonealternativ som velges. Et større areal i jervesona gir etter Fylkesmannens vurdering bedre fleksibilitet i forvaltninga. Det vil bli større mulighet for fordeling av ynglinger og for målretta uttak av ynglinger som er problematiske for beitenæringene. Bestandsmålet for jerv ligger fast (bestandsmålet for Nordland er 10 jerveynglinger - ikke mer), og forvaltningsprinsippene fastslår at jervebestanden skal forvaltes aktivt også innenfor jervesona.

Fylkesmannen er klar over at jerveynglinger i eller tett opp mot kalvingsland gir stort potensiale for tap, og har så langt mulig prøvd å legge jervesona utenfor mest brukte kalvingsland i de ulike reinbeitedistriktene. For noen østvendte kalvingsland er det likevel noe/betydelig overlapp. Dette for å unngå å dele opp jervehabitater slik at jerven har sitt naturlige leveområde på begge sider av sonegrensa. Fylkesmannen mener dette gir et mer realistisk og ærlig bilde av hvilke områder det vil forekomme jerveaktivitet i, og at en slik sonering derfor gir bedre forutsigbarhet for næringa. Det er like fullt et mål at jerveynglinger som ligger i eller nær berørte kalvingsland skal tas ut, og at bestandsmålet for jerv skal oppnås utenfor kalvingsland. Terskelen for skadefelling i kalvingsland skal også være lav. For Balvatn reinbeitedistrikt, som har hele sitt kalvingsland innenfor jervesona, er det foreslått et eget forvaltningsprinsipp (2.3.5) som fastslår at distriktet skal prioriteres ved ekstraordinære uttak, for å avhjelpe denne utfordrende situasjonen.

Forvaltningsprinsippene for FKT fastslår at tilskudd til større/tyngre driftstilpasninger og omstilling kun er aktuelt i områder prioritert til jerv og/eller bjørn. Dette er ikke ment som en føring og et krav om driftstilpasning eller omstilling, men fastslår at tilskudd til slike tiltak ikke vil bli prioritert til områder som ligger utenfor jerve- og/eller bjørnesona. Fylkesmannen erkjenner at det i en del områder vil være behov for driftsmessige tilpasninger. Dette gjelder særlig for distrikt som har beiteområder innenfor jerve- og/eller bjørnesona. I driftsmessige tilpasninger inngår tiltak som faller under FKT-ordningen, altså tiltak som allerede i stor grad gjennomføres av reindriftsutøvere i Nordland. Fylkesmannens vurdering av konsekvenser av ny forvaltningsplan tar for seg mulige konsekvenser av FKT-tiltak og driftstilpasninger i reindriftnæringa. Ut over dette mener Fylkesmannen det ikke er grunnlag for å kreve en større utredning av temaet.

Gaupe

NRF peker på nasjonale signaler hvor det foreslås å gå bort fra sonering for gaupe. Alle høringsinstanser støtter AUs forslag til gaupeforvaltning. AU foreslår fri byrdefordeling av gaupe på hele fastlandsdelen av Nordland, med inndeling av bestandsmålet i forvaltningsdelsoner hvor delmål skal forvaltes absolutt. Det pekes også på utfordringer rundt bestandsregistrering og dokumentasjon av ynglinger av gaupe.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til vår vurdering av AUs forslag til gaupeforvaltning i kapittel 4.2, og videre til vurderinger om bestandsregistrering i kapittel 2.3 og sonefri gaupeforvaltning i kapittel 3.3.

Bjørn

Alle høringsinstansene fastslår at tilstedeværelse av bjørn ikke er forenelig med kalvingsland for rein. Her vises det til Det skandinaviske bjørneprosjektets innlegg under fagseminaret og deres rapport om bjørn i Nordland². Nordland reindriftssamers fylkeslag (NRF) mener det er forunderlig at Fylkesmannen velger å legge bjørnesona slik at den kommer i konflikt med tre reinbeitedistrikt. De påpeker videre at uansett hvor man legger en bjørnesone i Nordland vil det komme i konflikt med kalvingsland for rein.

Fylkesmannens vurdering:

Duokta reinbeitedistrikt og Tuorpon Sameby viser i sin uttalelse til at Tuorpon har kalvingsområde i de østlige deler av Duokta (på norsk side av R/S konvensjonsområde). Duokta har tilsvarende kalvingsområde her for rein som blir stående igjen etter vinteropphold øst for E6. Det vises her til årlig tilstedeværelse av simler med kalv under svensk kalvmerking på andre siden av grensa. De mener det er svært uheldig å opprette yngleområde for bjørn i kalvingslandet, og peker på at det blir vanskelig å skulle forholde seg til ulike forvaltnings- og erstatningsregimer på hver side av grensa. Det fremholdes at dette vil gi både økonomiske og driftsmessige konsekvenser for de norske og svenske driftsenhetene som bruker området. Videre pekes det på at tapene vil bli forholdsmessig større for hver beitebruker om bjørnesona legges til et område med færre beitebrukere.

Balvatn reinbeitedistrikt fremholder at hele distriktet blir berørt av foreslått bjørnesone i indre Salten, og går sterkt mot forslaget. De påpeker at kalving i høyereliggende områder som regel ikke er mulig i praksis, på grunn av dårlig tilgang på beite, da det ligger snø i fjellet til langt ut på sommeren. Det etterspørres også forskning på om tiltak med bjørneskremming fungerer i praksis. Det pekes videre på at distriktet ikke har tilgang til områder med mindre rovvilt å flytte til ved behov.

Fylkesmannen er enig i at det kan medføre store ulemper for et reinbeitedistrikt å få et prioritert område for bjørn lagt i eller tett opp mot kalvingslandet. Begge forslag til bjørnesone (indre Salten og indre Sør-Helgeland) berører i betydelig grad reindrift. Fylkesmannen og rovviltnemnda må likevel forholde seg til at Nordland har et fastsatt nasjonalt vedtatt bestandsmål om en yngling av bjørn i fylket, og Det skandinaviske bjørneprosjektet peker tydelig på disse to områdene som mest relevante om man skal oppnå bestandsmålet.

Et bjørneområde i indre Salten vil berøre kalvingsland for to norske reinbeitedistrikt og en svensk sameby. For Duokta og Tuorpon er ikke dette eneste og sannsynligvis heller ikke det viktigste kalvingslandet. Viktigheten og betydningen kan imidlertid variere en del fra år til år etter snø- og værforhold. Sammenlignet med Balvatn reinbeitedistrikt vil det imidlertid være bedre mulighet for alternative løsninger. Mye av konvensjonsområdet nord for Blåmannsisen, herunder de mest grensenære delene, er for øvrig bjørnesone i dagens forvaltningsplan.

Balvatn reinbeitedistrikt ligger i Fylkesmannens høringsforslag innenfor tre rovviltsoner med hele distriktets utstrekning. Fylkesmannen er enig i at den samla belastninga for distriktet blir

² Støen OG Moen GK. 2016. Brunbjørn i Nordland – økologiske vurderinger for revidering av forvaltningsplanen, *Det skandinaviske bjørneprosjektet, Rapport 2016 – 4*.

uforholdsmessig stor. Til tross for tydelige forvaltningsprinsipper som er ment å spesielt ivareta distriktet i denne situasjonen, vil en slik belastning gi store utfordringer for muligheten til å drive livskraftig reindrift i distriktet. Belastningen av jerv i dette området er stor, da området er særlig godt egna som jervehabitat, med mye innvandring av jerv fra svensk side. SNO melder om en «metta» jervebestand i området, der ledige revir raskt fylles opp. Uansett forvaltningsgrep vil en viss jerveaktivitet måtte påregnes her. Dette tilsier at distriktet kanskje bør få slippe ekstrabelastningen en bjørnesone kan medføre.

AUs forslag og Fylkesmannens alternative forslag til bjørnesone på indre Sør-Helgeland (jf. kapittel 3.4) ligger tett opp mot og delvis i de nordøstlige delene av kalvingslandet til Byrkije reinbeitedistrikt. Selv om kalvingslandet i hovedsak ligger utenfor selve bjørnesona, vil det med stor sannsynlighet bli en betydelig randsoneproblematikk i de nordøstlige delene av kalvingslandet til distriktet. Dette er de mest lavereliggende delene av kalvingslandet, som særlig i år med vanskelige snø- og isingsforhold på fjellet er viktig for distriktet. Fordi størstedelen av kalvingslandet ligger utenfor grensene til bjørnesona må man her likevel kunne forvente et sterkere vern av kalvingslandet enn for Balvatn, hvor hele kalvingslandet til distriktet ligger innenfor foreslått bjørnesone. Forvaltningsprinsipp 2.5.4 og 2.5.5 fastslår at det utenfor svart sone skal åpnes for årlig lisensfelling av bjørn, og at det som hovedregel skal gis tillatelse til uttak av bjørn som forventes å gjøre skade. Det åpnes også for skadefelling av bjørn i kalvingsland innenfor bjørnesona. Her vil terskelen være lavere for hannbjørner og binner som ikke yngler.

Området på indre Sør-Helgeland vil på samme måte som i indre Salten komme i berøring med konvensjonsbeiter for svenske samebyer. Om ny konvensjon blir vedtatt vil det være områder både i Salten og på Helgeland hvor svenske samebyer har beiterett innenfor mulig bjørnesone i kalvingstida. Fylkesmannen vurderer derfor at konsekvensene for svensk reindrift vil bli omtrent like for de to alternativene.

Begge alternativ til bjørnesone vil medføre betydelige utfordringer for norsk og svensk reindrift i områdene. Ingen av alternativene kan sies å være bedre enn det andre, men Fylkesmannen mener likevel ut fra en samla vurdering at en bjørnesone i indre Salten vil være litt verre enn om den legges til indre Sør-Helgeland. Jervebelastningen på indre Helgeland er ikke like stor som i indre Salten, samtidig som kalvingslandet til Byrkije vil ha et noe bedre vern, da det fysisk ligger utenfor AUs forslag til bjørnesone.

Kongeørn

Flere høringsinstanser påpeker at det må startes forvaltning av kongeørn i Nordland. Det pekes på skadefelling i kalvingsland og lisensfelling på kongeørn som ønskede forvaltningsgrep.

Fylkesmannens vurdering:

Rovviltforskrifta åpner per i dag ikke for bestandsregulering av kongeørn, kun for skadefelling ut fra kriterier om at felling kan rettes mot bestemte individer. I sammenheng med evalueringen av den regionale roviltforvaltninga er fremtidig forvaltning av kongeørn et tema. Både roviltnemnda og Fylkesmannen vil komme med innspill og anbefalinger i denne høringen.

Ulv

Nordland reindriftssamers fylkeslag ønsker at det skal være stående fellingstillatelse på ulv i Nordland. Saltfjellet reinbeitedistrikt påpeker at det ikke skal være ulv i Nordland og at ulv derfor må tas ut av forvaltningsplanen.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til vurderinger angående forvaltningsprinsipper for ulv i kapittel 3.6.

Byrdefordeling

Flere av høringsuttalelsene peker på at byrdefordeling er viktig. Saltfjellet reinbeitedistrikt fremholder at det er viktig med byrdefordeling innenfor rovviltsonene. Duokta reinbeitedistrikt og Tuorpon Sameby mener byrdefordelingen må ses forholdsmessig for hver beitebruker. Balvatn reinbeitedistrikt viser til Fylkesmannens vurdering av konsekvenser, hvor det beskrives at belastningen og tapene til rovvilt må ventes å være store i distriktet også i fremtiden, da distrikt vil ligge i rovviltsoner for tre arter (jerv, gaupe og bjørn).

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen er enig i at byrdefordeling mellom beitebrukere er viktig, og har vektlagt dette sterkt i arbeidet med arealsonering og forvaltningsprinsipper for de ulike rovviltartene. Vi viser for øvrig til vurderinger om byrdefordeling og samla belastning under avsnitt om jerv og bjørn i dette kapittelet (5.2).

FKT

Nordland reindriftssamers fylkeslag (NRF) fremholder at planen ikke tar høyde for behovet for økt bruk av FKT-midler, og at utbetalinger ikke er i takt med utleggene reindriften har i forbindelse med FKT-tiltak. Flere høringsinstanser påpeker at det må tas høyde for at den enkelte reindriftsutøver ikke må forskuttere kostnader ved iverksetting av tiltak, og at FKT-ordningen må ses i sammenheng med ny erstatningsordning for tamrein tapt til rovvilt. Det pekes også på at det er utfordrende å oppnå ønsket tapsreducerende effekt gjennom de tiltak som gjøres i dag. Fylkeslaget mener det er uholdbart at det har vært gitt FKT-midler til flytting av rein til mindre belastede områder innenfor distriktene, for så at Fylkesmannen etter noen år ser på flyttingen som del av den normale drifta.

Fylkesmannens vurdering:

Midler til FKT-tilskudd tildeles årlig rovviltnemnda fra Miljødirektoratet. Rovviltnemnda må innenfor rammen av denne tildelingen foreta en budsjettmessig fordeling mellom beitenæringene og ulike typer tiltak, som veiledning for Fylkesmannens søknadsbehandling. Fylkesmannen er klar over at mange FKT-tiltak er økonomisk krevende, gir utstrakt slitasje på utstyr og krever stor arbeidsinnsats. I tråd med prinsippet om geografisk differensiering mellom rovdyr og beitedyr, mener vi det er riktig å prioritere FKT-midler til beitebrukere som bruker beiteområder innenfor rovviltsonene, og dermed opplever en tøffere rovviltbelastning. Beiteområder i randsoner som opplever rovviltpress bør også prioriteres her. Dette vil blant annet gjelde siidaandeler som bruker østvendte vinterbeiter og kalvingsland innenfor eller i randsonen til rovviltsoner.

Noen tiltak i reindriften har helt klart både driftsmessige fordeler og tapsforebyggende effekt. Her mener Fylkesmannen det er relevant og rimelig å kreve en økonomisk egenandel fra reindriftsutøverne. Et eksempel er radiobjeller. Et annet eksempel kan være flytting til mindre rovviltbelasta vinterbeiter. Noen distrikt har alle sine vinterbeiter på kysten, og flytting hit er del av

den normale drifta. Rullering mellom vinterbeiter på innlandet, kysten og i Sverige er del av den tradisjonelle reindriften for andre distrikt, og utgjør det samla ressursgrunnlaget for distriktet. Tradisjonelt har denne flyttingen gått langs bakken. De senere år har denne flyttingen i større grad foregått med bil, noe det har blitt gitt FKT-tilskudd til ut fra argumentasjon om at flytting med bil gir et fysisk brudd i tid og rom mellom reinen og rovviltet. Flytting med bil kan likevel også ha andre fordeler eller årsaker, for eksempel effektivitet eller at flyttleier er stengt eller vanskelige å bruke på grunn av arealinngrep. For noen distrikt har tilskudd i forbindelse med vinterflytting blitt gitt til effektivisering av samling ved bruk av helikopter, for å unngå at mindre flokker blir igjen når hovedflokkene flyttes. FKT-tilskudd til vinterføring på østvendte vinterbeiter bør samkjøres med mulighet for tilskudd som gis på grunn av manglende tilgang til konvensjonsbeiter i Sverige.

Lisensjakt

Flere høringsinstanser fremhever behovet for aktiv jakt/felling innenfor rovviltsonene, slik at årsproduksjon og tilstrømning fra Sverige og nabofylker tas ut. Det pekes videre på sårbarheten rundt dagens organisering av jakt og felling fordi dette er basert på frivillige jegere.

Fylkesmannens vurdering:

Vi viser til våre vurderinger av dette temaet i kapittel 3.8 om tiltak rettet mot rovviltartene og kapittel 5.3 om innspill til fellingsregimene.

5.3 Mattilsynet

Mattilsynet er i sitt høringsinnspill opptatt av at det skal være god dyrevelferd for beitedyrene i Nordland. De mener en revidert forvaltningsplan må ha som mål å redusere tap og lidelse hos beitedyr vesentlig ut fra dagens situasjon. De viser videre til kravet i dyrevelferdsloven om at dyr skal behandles godt og beskyttes for fare mot unødige påkjenninger og belastninger. Det fremholdes at beitedrift innebærer risiko for lidelse for enkeltdyr, men at dette veies opp med at dyrene får anledning til å utøve naturlig adferd. De påpeker at det likevel er en grense for hva som regnes som akseptabelt dyrevelferdsmessig.

Videre fremholder Mattilsynet at et effektivt skadefellingsregime er en viktig forutsetning for å kunne gi beitedyr i områder med store rovvilt beskyttelse. De peker på at skadefelling per i dag sjelden blir effektiv, spesielt for jerv og gaupe. Her poengteres det at kravet til dokumentasjon ikke må bli så høyt at tiltak kommer for sent i gang. De fremholder også at byrdefordelingsprinsippet som i stor grad er lagt til grunn, ikke fører til reduserte tap eller bedre dyrevelferd. De viser til vedlegg B til forvaltningsplanen «Vurdering av konsekvenser av ny forvaltningsplan», hvor det fremgår at ny forvaltningsplan ikke vil endre tapssituasjonen for reinbeiteområdene vesentlig, og at det vil være behov for driftstilpasninger og tapsforebyggende tiltak. Om det skal holdes beitedyr i rovviltområder, påpekes det at forebyggende tiltak må vurderes å være så effektive at man ikke risikerer høye tap av beitedyr til rovvilt. Mattilsynet er av den oppfatning at tapsforebyggende tiltak ikke i tilstrekkelig grad har redusert tapene til rovvilt. De peker på at de mest effektive tiltakene er de som skiller beitedyr og rovdyr i tid og rom. Av tiltak som har effekt nevnes elektronisk overvåking ved bruk av radiobjeller (indirekte) og midlertidig flytting av flokken til mindre rovviltutsatte områder, samt tidlig nedsanking og ekstraordinært tilsyn ved akutte tapssituasjoner.

Mattilsynet vurderer at forslag til arealdifferensiering i hovedsak tar hensyn til ett av målene i den todelte målsetningen; å sikre bærekraftige rovviltbestander. De mener fortsatt aktiv bruk av utmarksressurser og reduserte tap av husdyr og tamrein i mindre grad blir vektlagt. De mener det

største problemet i Nordland i dag er alt for høye tap av sau og tamrein til rovvilt, ikke det å oppnå bestandsmålene.

Mattilsynet går ikke inn i diskusjonen om soneringsgrenser, men er opptatt av at hensynet til beitedyras velferd og muligheten for å kunne beskytte beitedyr mot rovvilt skal vektlegges. De påpeker at utkastet til forvaltningsplan ikke bidrar til å skille beitedyr og rovvilt, men derimot innlemmer flere beiteområder i rovviltområder. Det fremholdes at man innenfor dyrevelferdslovgivningen i Norge ikke kan akseptere store tap av beitedyr til rovvilt, heller ikke innenfor prioriterte rovviltområder. Derfor bør størst mulig andel av viktige beiteområder for sau og rein gis status som beiteprioritert område, spesielt kalvingsområder for reindrift. Ut fra Mattilsynets vurdering er det uakseptabelt å ha ynglende bjørn innenfor beiteområder for sau og kalvingsområder for bjørn. De støtter forslaget om lav terskel for skadefelling av unge hannbjørner. Mattilsynet vedgår at Nordlands topografi, holdt opp mot bestandsmålene for rovvilt, gjør det umulig å skille beitedyr og rovvilt i tid og rom, slik det er ønskelig.

Fylkesmannens vurdering:

Vi viser til våre vurderinger i kapittel 2 om nasjonale rammevilkår, tydelig soneforvaltning, rovviltforliket med den todelte målsettinga og dyrevelferd. Videre viser vi til vurderinger i kapittel 5.2 om reindrift og kalvingsland, og kapittel 5.5 om fellingsregimene.

5.4 Kommuner

Vi har mottatt innspill fra 11 kommuner. Disse tar opp ulike temaer knyttet til forvaltningsplanen. Innspillene er oppsummert stikkordsmessig nedenfor.

For overordnede tema viser vi til våre vurderinger i kapittel 2. Innspill på tema knyttet til konkrete deler av Fylkesmannens forslag og AUs forslag er tatt med i våre vurderinger i kapittel 3 og 4.

Beiarn

- Jerv: Støtter FMs alternativ Jerv2. Viktig med mulighet for uttak av jerv som har betydelige skadepotensiale.
- Gaupe: Støtter AUs forslag – mer realistisk og forutsigbart enn FMs forslag. Forutsetter lav terskel for uttak i akutte tapssituasjoner, at kvoter differensieres med tanke på tap og byrdefordeling selv om ikke bestandsmålet er nådd.
- Bjørn: Støtter AUs forslag.
- Ulv: Det må være veldig lav terskel for uttak av ulv i beiteområder (gjennomføres av SNO). Evt. DNA-analyser må hastebehandles.
- Kongeørn: På tide med mer aktiv forvaltning?
- FKT: Støtter FMs forslag.

Fauske

- Jerv og gaupe: Forholder seg til at FM har gjort gode avveininger.
- Bjørn: Kritisk til forutsigbarheten med tanke på at bjørneområdet er for lite for hannbjørnene. Aktuelt å endre distriktsgrensene slik at Balvatn får nytt kalvingsland?
- Kongeørn: Etterspør bedre bestandsregistrering, konkrete bestandsmål og mer aktiv forvaltning.
- Oppsummering: Evt. bjørn i Salten bør resultere i reduksjon i antall av de andre artene. Viktig med uttak både innfor og utenfor forvaltningsområdene for å forvalte bestandene nærmest mulig bestandsmålene. Viktig med styrking av FKT-tiltak.

Grane

Beitenæringene i fylket er for hardt berørt. Ber om at bestandsmålene reduseres. Ønsker aktiv forvaltning av kongeørn. Prosessen må utsettes i påvente av revisjon av regional forvaltning.

Hamarøy

Positiv til jerveforslag og negativ til foreslått gaupeforvaltning.

Hattfjelldal

FMs forslag er i strid med nasjonal politikk. Økonomiske, biologiske og samfunnsmessige konsekvenser må utredes bedre.

Sekundært:

- Endring i generelt forvaltningsprinsipp 2.2.3, hvor de ber om at FKT-tiltak skal prioriteres til «beitebrukere i prioriterte beiteområder innenfor rovviltsonene slik at de kan tilpasses forekomsten av rovvilt i beiteområdet».
- Det kan ikke etableres et bjørneområde på Helgeland – prioriterte beiteområder og kalvingsland må videreføres i ny plan.
- Kvoter på uttak må stå i forhold til dokumenterte ynglinger og bestandsmål.
- Behov for lisens-/ kvotejakt på ulv og kongeørn.
- Behov for mer forskning på ny teknologi knyttet til gjeting og FKT-tiltak.

Hemnes

FMs forslag er i strid med nasjonal politikk. Foreslår heller skadebasert forvaltning.

Sekundært:

- Anbefaler AUs forslag, men med bjørneområde i Salten.
- Støtter prinsippene om felling og uttak utenfor rovdyrsonene.
- Behov for lisens-/ kvotejakt på ulv og kongeørn.
- Dersom FMs forslag blir vedtatt, anbefales alternativ Jerv2.

Leirfjord

Kommunen er mot FMs forslag og ønsker ikke en utvidelse av arealene tiltenkt rovdyr.

Rana

Bekymret for beitenæringene med FMs forslag. Støtter AU. Etterlyser mer kunnskap om bestandsnivåene og økt innsats i bestandsregistreringer, særlig for gaupe og ørn.

Saltdal

Godtar ikke en forvaltningsplan som medfører avvikling av beitenæring i kommunen. FMs planforslag vil innebære beitenekt innenfor Saltdal øst. Krever bedre konsekvensutredning og at planen utsettes.

Sekundært: Støtter AUs forslag.

Andre merknader: Ønsker et kapittel om dyrevelferd i forvaltningsplanen. Etterlyser vurderinger av konsekvenser for svensk reindrift. Punkt om lisensfelling på ulv er unødvendig.

Anbefalinger til nemndas arbeid framover: Reduksjon i bestandsmål for både bjørn, jerv og gaupe. Aktiv forvaltning av kongeørn.

Sørfold

Negativ til at så stor del av kommunen blir liggende i prioriterte områder for rovdyr, ser ikke behov for å øke arealene til jerv og gaupe. Bjørneområdet i Salten bør strykes. Soneforvaltning er et tvilsomt prinsipp i Nordland.

Ønsker styrket presisering av prinsipper for uttak av rovvilt i prioriterte beiteområder, med fokus på forebyggende uttak i forkant av beitesesongen.

Vefsn

- Ber om at område vest for Vefsn/E6 i Grane og Vefsn kommuner ikke prioriteres til jerv. Evt. behov for andre arealer til jerv må legges til innlandet langs svenskegrensa.
- Økt fokus på aktiv forvaltning og uttak av skadegjørende ørn.
- Bestandsmålene må reduseres.
- Støtter FMs forslag til gaupeforvaltning under forutsetning av at gaupeynglingene må fordeles geografisk og bestandsregistreringa må bli bedre.
- Bjørn: Støtter FMs forslag.
- Prinsippet om byrdefordeling av rovviltartene støttes.
- Ønsker at FKT-midler prioriteres til både forvaltningsområder for rovvilt og randsonene omkring, også større/tyngre driftstilpasninger.

5.5 Innspill knyttet til fellingsregimene

Flere høringsinstanser påpeker viktigheten av at det tillates kvotejakt eller lisensfelling både utenfor og innenfor prioriterte rovviltområder, og at kvotene må settes tilstrekkelig høye. Fylkesmannen vurderer at våre forslag til forvaltningsprinsipper tar hensyn til dette. Det legges opp til jakt/felling både utenfor og innenfor rovviltsoner, hvor kvotestørrelse tilpasses bestandsstørrelse.

Saltdal JFF peker på flere forhold knyttet til effektivisering av skadefellingsforsøk; statlig helhetlig trening av mannskap, «pool» med gode hunder, bruk av løs på drevet halsende hunder, økte ressurser til trening av mannskap og hunder, bruk av motorferdsel, tilpasning av regelverk. NJFF Nordland anbefaler at det gjøres en vurdering om jaktvirkemidler er gode nok i de reviderte beiteprioriterte områder hvor det erfaringsmessig kan oppstå tap til rovdyr.

Fylkesmannens vurdering:

Kvotestørrelse skal fastsettes ut fra best tilgjengelige kunnskap med mål om å forvalte rovviltbestandene nærmest mulig bestandsmålet, og i samsvar med vedtatt soneforvaltning.

Byrdefordeling er et sentralt prinsipp i forslag til forvaltning av gaupe. Også for jerv er byrdefordeling innenfor jervesona viktig. Foreslåtte forvaltningsprinsipper legger opp til at kvotejakt og lisensfelling skal brukes aktivt som virkemiddel for å sikre slik byrdefordeling.

Rovviltforliket slår fast at det er en nasjonal målsetting at kvotejakt og lisensfelling skal være hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av gaupe og jerv. I dette ligger det føringer om at man må arbeide for best mulig jakt/felling i fylket. FKT-midler kan brukes til å effektivisere jakt/felling gjennom kompetanseheving (kurs og lignende) og tilrettelegging. Slik satsing må skje innenfor gjeldende regelverk. Endringer i regelverket for jakt, felling og skadefelling ligger utenfor rammene for arbeidet med forvaltningsplanen.

Skadefelling og ekstraordinære uttak er viktige virkemidler for å forsøke å stanse pågående skadesituasjoner og forebygge framtidig skade. Rovviltforskrifta åpner ikke for «stående

fellingsstillatelser», slik flere høringsinstanser etterspør for rovvilt i prioriterte beiteområder, og for ulv i hele fylket. Det skal gjøres konkrete vurderinger for hvert enkelt tilfelle, i tråd med bestemmelsene i rovviltforskrifta. Fellingsforsøk på barmark gjennomføres normalt av kommunalt eller privat fellingslag, evt. med bistand fra SNO. Ekstraordinære uttak av bjørn på vårsnø og jerv på vinteren og våren gjennomføres av SNO etter vedtak av Miljødirektoratet. Uansett hvem som gjennomfører fellingsforsøk, vil tydelig soneforvaltning og tydelige forvaltningsprinsipper bidra til bedre forutsigbarhet i forhold til når og hvor det blir iverksatt fellingsforsøk.

Flere av Saltdal JFFs forslag krever endring av gjeldende lovverk, og ligger utenfor rammene for arbeidet med forvaltningsplanen. Ut over dette tar Fylkesmannen disse innspillene til orientering i det løpende arbeidet med kompetanseheving og satsing på skadefellingskompetanse i fylket.

Fylkesmannen vurderer NJFF Nordlands innspill som nyttige, og vi vil ta det med i det videre arbeidet. Vi vurderer imidlertid at det ikke er et moment som får betydning for fastsetting av sonering og forvaltningsprinsipper i planen.

Kongeørn

En rekke kommuner og representanter fra beitenæringene etterlyser økt forvaltning av kongeørn. Det pekes på flere ulike forhold, som konkrete bestandsmål, åpning for kvotejakt eller lisensfelling og endringer i skadefellingsregimet. NOF Nordland fraråder endringer i forvaltningen av kongeørn.

Fylkesmannens vurdering:

Det er ikke fastsatt tallfestede bestandsmål for kongeørn innenfor den enkelte region. Dette fordi gjeldende regelverk ikke legger opp til noen aktiv bestandsregulering av kongeørn, og det kun er hjemmel for skadefellingstillatelser rettet mot bestemte individer i konkrete skadesituasjoner.

Klima- og miljødepartementet (KLD) er i gang med en prosess om framtidig forvaltning av kongeørn. Rovviltnemnda og Fylkesmannen i Nordland er begge høringsparter i denne prosessen, og vil komme med innspill og anbefalinger til KLD. Vurderinger omkring konkrete bestandsmål, åpning for kvotejakt eller lisensfelling og endringer i skadefellingsregimet er imidlertid noe som ligger utenfor rammene for arbeidet med forvaltningsplanen.

Selv om myndigheten til å fatte vedtak om felling er gitt direkte til Fylkesmannen, er dette ikke til hinder for at rovviltnemnda i sin regionale forvaltningsplan innarbeider kongeørn. De mest aktuelle forholdene er prioritering av FKT-midler og at kongeørn kan vektlegges som en del av den samlede rovviltbelastningen når det fastsettes forvaltningsprinsipper for de andre artene.

Ulv

Vi har mottatt ni uttalelser om ulv, fra beitenæring, kommuner og grunneierlag spredt i fylket. Alle uttalelsene har fokus på at det ikke skal være ulv i Nordland, med stort fokus på at det skal være lav terskel for uttak. Uttalelsene spriker imidlertid nokså mye i forhold til hva det skal innebære for omtale av ulv i forvaltningsplanen. Hattfjelldal kommune ønsker lisensfelling på ulv, mens beitenæring og grunneierlag i Saltdal mener det er unødvendig å omtale ulv og lisensfelling siden de mener all ulv skal felles ved skadefelling.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen vurderer at omtalen av ulv i planforslaget har et klart fokus på at det ikke skal være fast forekomst av ulv i Nordland, og at det skal være en lav terskel for uttak av ulv. Vi vurderer at det

er lite hensiktsmessig å åpne for lisensfelling av ulv med mindre hyppigheten av streifende ulv i fylket øker.

5.6 Innspill fra grunneiere, grunneierlag, utmarkslag og jeger-/jaktsammenslutninger

Et klart flertall av denne gruppen er kritiske til FMs planforslag og anbefaler at nemnda forkaster dette. Disse uttalelsene går i hovedsak på at beitenæringene er for lite ivaretatt og at konsekvensene av planforslaget er for dårlig belyst. Alle uttalelser fra grunneierlag og elgjaktsammenslutninger (vald, bestandsmålområder, etc.) er fra Salten, og disse er særlig kritisk til det foreslåtte bjørneområdet.

26 høringsinstanser anfører at Fylkesmannens planforslag innebærer store konsekvenser for muligheten til å drive jakt. De fleste uttalelsene kommer fra grunneierlag, utmarkslag og elgvald/bestandsplanområder i Saltdal og Fauske. Også noen uttalelser fra beitenæringene i Salten har kommentert dette temaet. Det pekes primært på faren for redusert elgbestand innafor bjørneområdet, men også på konsekvenser for småviltjakt.

Flere peker på negative konsekvenser for annen bruk av utmarka, hvor bl.a. turgåing, fiske og skogsdrift er nevnt. En mener forvaltningsplanen gir begrensninger i utvikling av hyttefelt.

Fylkesmannens vurdering:

For overordnede tema viser vi til våre vurderinger i kapittel 2. Innspill på tema knyttet til konkrete deler av Fylkesmannens forslag og AUs forslag er tatt med i våre vurderinger i kapittel 3 og 4.

Fylkesmannen kan ikke se at forslag til forvaltning av jerv og gaupe får noen vesentlige følger for muligheten til verken storvilt- eller småviltjakt, eller annen friluftslivrelatert aktivitet i fylket. De regionale bestandsmålene for rovvilt ligger fast, og gjelder både for gammel forvaltningsplan og forslag til ny forvaltningsplan. Det skal altså ikke bli mer jerv og gaupe i fylket. Forvaltningen av rovvilt får ikke konsekvenser for annet lovverk som regulerer retten til bruk av utmarka, verken i friluftslivssammenheng, skogsdrift eller ved utbygging av hyttefelt.

Det regionale bestandsmålet tilsier at bjørnebestanden i fylket må øke, siden vi per i dag ikke har oppnådd bestandsmålet. En eventuell framtidig oppnåelse av bestandsmålet for bjørn vil innebære relativt sett betydelig mer bjørn enn hva vi har i dag. Forskning viser at bjørn kan være en betydelig predator på elg. Den tar spesielt kalv, men lite voksne dyr. Størrelsen på tapene avhenger også av den relative tettheten mellom elg og bjørn. Tettheten av bjørn i utkanten av utbredelsesområdet til den skandinaviske bjørnebestanden er betydelig lavere enn i kjerneområdene, og det må forventes at tapene derfor blir betydelig lavere enn i kjerneområdene for bjørn i Sverige. Det kan også tenkes at forekomst av bjørn kan påvirke elgens adferd og områdebruk på en måte som får betydning for elgjakt på lokal skala i de enkelte valdene.

Bestandsmålet for bjørn er en overordnet føring for forvaltningsplanarbeidet, og vi vurderer at det ikke er grunnlag for å tro at konsekvensene blir vesentlig ulike i de to aktuelle områdene for bjørn i Nordland (indre Salten og indre Sør-Helgeland). Vi vurderer derfor at vi ikke kan legge avgjørende vekt på hensynet til elgjakt ved valg av forvaltningsområde for bjørn.

Tilstedeværelsen av bjørn kan gjøre at folk ikke tør å bruke utmarka i samme grad som før. Dette kan øke med økt antall bjørner i fylket. Frykten er ikke alltid rasjonell, men den er likevel høyst reell. Derfor er det svært viktig å respektere at folk kan ha slike følelser knyttet til bjørn. Forskning viser at

sannsynligheten for å møte en bjørn forsvinnende liten, og sannsynligheten minsker enda mer hvis man tar noen enkle forhåndsregler. Med en økende bjørnestamme i fylket er det derfor nødvendig med økt grad av informasjon og kunnskapsformidling. I denne sammenhengen er det også riktig å nevne at tilstedeværelsen av bjørn kan oppfattes som positive elementer i forbindelse med friluftsliv.

5.7 Andre

Innspill fra Andres Torgstadshagen Olsen og Hattfjelldal bygdeliste. Begge er kritiske til FMs forslag. Olsen på et overordnet nivå, hvor han peker på rettsavgjørelser og internasjonale konvensjoner.

Fylkesmannens vurdering:

Flere av argumentene bygger på feilaktig tolkning av planforslaget, som for eksempel at planen ikke åpner for kvotejakt og at det innføres beitenekt. Innspillet gir ikke grunnlag for å endre vårt forslag. Hattfjelldal bygdeliste fokuserer på beitenæringenes kvalitet og betydning i Hattfjelldal, og ønsker ikke at det skal bli prioriterte områder for rovvilt i kommunen. Dette innspillet er vurdert sammen med innspill fra landbruksnæringene på Helgeland.

6. Liste over mottatte innspill

1 Lokale grunneiere og jegerorganisasjoner

- Bakken grunneierlag
- Bleiknes elgjaktlag
- Bleiknes grunneierlag
- Botn og Botnvann grunneierlag
- Evenesdal - grunneierne
- Evensgård grunneierlag
- Fauske utmarksråd
- Finn Asbjørn Jensen
- Gøran Andreassen og Bjørn Mosti
- Jostein Eliassen
- Junkerdal grendelag
- Junkerdal Grunneierlag
- Langset grunneierlag
- Lillian Sæterstad
- Middbygda øst-vest elgjaktvald i Saltdal
- Nedre Drageid grunneierlag
- Nedrevann-Øvrevann Bestandplanområde - elg
- Nerbygda planområde - elg
- Nordnes grunneierlag
- Næstby grunneierlag SA
- Os og Bærå grunneierlag
- Os- Saltnes hytteforening
- Rognan Vest planområde - elg
- Røklund Grunneierlag med flere
- Saksenvik grunneierlag
- Saksenvik Vestre grunneierlag
- Saltdal jeger og fiskerforening
- Setså Ytre grunneierlag og Setså søndre utmarkslag
- Solvik utmarkslag
- Storvatn hytteforening
- Sundby Grunneierlag
- Vassbotn grunneierforening
- Vassbotnfjell Grunneierlag
- Ørjan Eliassen
- Østbygda bestandsplanområde - elg

2_ Beitenæringene

- Ballangen Sau og Geit
- Balvatn reinbeitedistrikt
- Beiarn beitelag SA
- Beitenæringa i Hemnes
- Duokta Reinbeitedistrikt og Tuorpon Sameby
- Dønna Beitelag
- Dønna bondelag
- Evenes og Tjelsund beitelag
- Fauske - Sørfold sauavelslag med flere
- Fauske og Sørfold Bondelag
- Hattfjelldal Bonde- og småbruarlag
- Hattfjelldal Bondelag
- Hattfjelldal Sau og Geit
- Hattfjelldal Saubeitelag
- Indre Ofoten sankelag
- Luokta Mavas sameby
- Rana sau og geit
- Sagfjord Beitelag
- Saltdal Bonde- og Småbrukerlag
- Saltdal Bondelag
- Saltdal Sau og Geit
- Saltdal Sausankelag
- Saltdal Østre beitelag
- Saltfjellet Reinbeitedistrikt
- Vefsn bondelag med flere
- Vik i Saltdal - grunneiere og beitebrukere

3 Fylkesdekkende organisasjoner

- NJFF Nordland
- NOF avd Nordland
- Nordland Bonde- og Småbrukerlag
- Nordland bondelag
- Nordland Reindriftssamers fylkeslag
- Nordland sau og geit

4_Kommuner_andre_off_inst

- Beiarn kommune
- Bodø kommune
- Fauske kommune
- Grane kommune
- Hamarøy kommune
- Hattfjellidal kommune
- Hemnes kommune
- Leirfjord kommune
- Länsstyrelsen Västerbotten
- Mattilsynet Region Nord
- Rana kommune
- Roviltnemda i region 6
- Saltdal kommune
- Sørfold kommune
- Vefsn kommune

5 Landsdekkende organisasjoner

- Foreningen Våre Rovdyr
- Norges miljøvernforbund
- WWF

6 Andre

- Andres Torgstadshagen Olsen
- Hattfjellidal bygdeliste